~~43~~ 48

nec debeat intellige͂ ul͂ audire aliquem qui di-
ceret i͂ futurum quocumq; modo noie suo ul͂ al-

pus fieret ul͂ facta esset p aliquo maleficio ni-
si hoc modo & forma viz q si exbapnitus

Statuti num. 12

Frammento num. (6)

18 fogli, num. 48-65

Statuti ~~post. 1342 e~~ 1366,

posteriore a frammenti num. 5, 8,

coevo con fram. num. 7.

3° libro. 12.11.97

G.B.

6

nec debeat intellige ul audire aliquem qui di-
ceret i futuru quocuq modo noie suo ul al-
terius aliquem pcessum odepnationis exbap-
nimentum ul sniam factu ul facta q seu
q qui ul que fieret c fereretur in futuruz
otra alique p quoscuq officiales cois pusij
de aliquo maleficio seu occasione alicui ma-
leficij qd diceretur esse omissuz iniqua ul
nullam ul iniquu ul nullu nec sup hijs
cognosce possit p se nec p suos assessores
nec p iudice aliquê delegatu et si cognosce-
rent cognitio sit nulla ipo iure et punia-
tur dns potestas ul dns capitan ul maioz
sindicus ul iudex qui cognouerit i mille
libr den de quib expsse sindicetur c otra
eos c quelib eoz sindicatores inquiratur.
Et predca locum habeat postq snia lata
fuerit. Nec etia pnuptiare possit ipi ul al-
ter eoz seu aliquis eoz officialis aliquam
sniam que lata esset de aliquib maleficijs
nullaz esse ul adnullandam ul no esse exe-
quendam sub pena predca. Dicimus etia
q si otigerit aliquê odepnari p potestatem
ul capitan ul aliquê aliu officiale cois pus
p aliquo maleficio infra terminu sue defen-
sionis c ad suaz defensione statutu potestas
ul capitaneus ul alij officiales dci cois qui
talem sniam ferret odepnetur tpre sui sin-
dicatus p suos sindicatores coi pus ea pena
qua fuit odepnatus ille otra que fuit lata
talis snia infra termini defensionis. Et
etia ipe potas ul capitan ul alius officia-
lis qui tale sniaz tulisset odepnetur tali co-
depnato ad ome suuz interesse. Qt exbap-
nito no detur licetia ueniedi pus nisi certa
forma. Rca.

.Rb. Dicimus etia statuentes q alicui exbap-
nito ul exbapnitis odepnato ul odep-
natis cois pus ul relegatis seu ofinatis
p homicidio ul alio maleficio p sniaz no
possit nec debeat p potatem ul capitaneu
ul aliu officiale cois pus dari ul ocedi ali-
qua licentia ul securitas redendi ul sta-
di in ciuitate ul contatu pus causa ul oc-
casione alicui accusationis denuptiationis
ul inquisitionis que ot tale exbapnitum
ul odepnatu seu relegatu ul ofinatu cois
pus fieret ul facta esset p aliquo maleficio ni-
si hoc modo c forma vz q si exbapnitus
ul relegatus seu ofinatus ul odepnatus accu-
saretur ul inquireretur aut denuptiaretur p
aliquo ul de aliquo maleficio de quo ul p
quo probato ul si pbaretur infligenda ul
subsequeda seu imponeda esset pena psonalis
q in eo casu possit dari licetia exbapnito ul
odepnato redeundi ueniedi pusiu ad se excu-
sandu c defendendu si uoluerit sic put
dari poterat ante editione pntis statuti du
tamen ipo exbapnito c odepnato ul rele-
gato seu ofinato redeunte pusiu statiz ipa
die se debeat cora officiali cognoscete de
maleficio predco presentare c q statim
p dictu officiale debeat poni c imicti c
imicti faće in carcere cois pus de quo car-
cere extrahi ul eximi no possit nec debe-
at p custodes carceru ul alios seu aliu
donec de ipo maleficio absolutus fuit ul o-
depnatus ul odepnatione soluerit ul exe-
cutio odepnationis facta fuerit nisi eu
micteđo de carce ad palatiu sub fida custo-
dia ad officiale cognoscente de maleficio
ad petitione talis officialis c eu reducedo
ad carceres c tenedo ut dictu est. Si
aute accusaretur denuptiaretur ul inqui-
reretur de maleficio ul p maleficio de q
pbato iponeda ul subsequeda esset pena pe-
cuniaria tn in eo casu nullo modo possint
exbapniti odepnati ul relegati seu ofinati
pusiuz redire nec eis licetiaz p aliquem
officialem cois pus ocedi redeundi ul ue-
niendi pusiu s3 in eo casu possit exbap-
nitus c exbapniti odepnati ul relegati seu
ofinati accusati ul inquisiti ul denuptiati
se excusare c defendere p pcuratore tn
qui pcurator in eo casu admictatur ad
responsione excusatione c defensionem
c ad omnia alia que facere posset ipe accusa-
tus denuptiatus ul inquisitus si psonalr
interesset satisdante ydonee ipo pcurate
de iudicio sisti c iudicato soluedo. Si
tam talis accusatus denuptiatus ul inq-
situs ul alius p eo diceret q no possit sa-
tisdare c uellet psonalr copare tuc de-
tur p potatez ul capitan licentia copare-
di suata forma statuti c ipo comparete
statim mictatur ad carceres cois perusij

de quibus no(n) possit relapsari p(er) custodes car-
ceru(m) u(e)l alios donec fuerit absolutus u(e)l
(con)depnatus (et) (con)depnatione solu(er)it / nisi
eu(m) mictendo de carcere ad palatiu(m) sub fida
custodia ad officiale(m) cognoscente(m) de ma-
leficio ad petitionem talis officialis (et) eu(m)
reducendo ad carcere(m) (et) tenendo ut dictu(m) e(st).
¶ Si aute(m) d(omi)n(u)s potas u(e)l capitan(eus) u(e)l aliq(ui)s
alius officialis alicui exbapnito (con)depna-
to u(e)l relegato seu (con)finato alit(er) u(e)l alio
modo licentia (con)cesserit u(e)l (con)cederet u(e)l (con)tra-
fecerit in p(re)dictis u(e)l aliquo p(re)dictoru(m) / uel
si d(ic)ti custodes carceru(m) talem exbapnitum
(con)depnatu(m) u(e)l relegatu(m) seu (con)finatu(m) de car-
cere (con)tra d(ic)tam forma(m) relaxauerit u(e)l ex-
traxerit / u(e)l p(er) ciuitatem ire p(er)miserit in
quingentis libr(is) den(ariorum) p(ro) quolib(et) (et) qualibet
uice p(er) eoru(m) sindicos (et) d(e)fendatores de-
beat (con)depnari ex officio sindicoru(m) u(e)l ad pe-
titione(m) cuiusq(ue). ¶ Saluo q(uod) si talis exbap-
nitus (et) (con)depnatus u(e)l relegatus seu (con)fi-
natus fuerit absolutus u(e)l (con)depnatus et
(con)depnatione soluerit / u(e)l eius (con)depnatio
fuerit executioni madata que fuerit lata
occasione p(ro)cess(us) sup(er) quo esset licentia da-
ta co(m)parendi / tu(n)c debeat de d(ic)tis carceri-
bus relapsari / no(n) obstante p(ri)ma con-
depnatione u(e)l p(ro)cessu / no(n) obstante statu-
to u(e)l ordinamento sup(er)d(ic)to u(e)l aliquo alio
speciali u(e)l g(e)n(er)ali in (con)trariu(m) loquente / qui
infra (cer)tam diem a die relaxationis debe-
at de ciuitate (et) (com)itatu p(isto)r(ii) recedere sub
pena quingentaru(m) libr(arum) den(ariorum) si ultra dictu(m)
tempus reptus fuerit in ciuitate uel
(com)itatu p(isto)r(ii). ¶ Et si aliquis p(re)dictoru(m)
exbapnitoru(m) qui no(n) possit i(m)pune offen-
di (et) relegatoru(m) seu (con)finatoru(m) uellet ali-
que(m) accusare p(ro)seq(ue)ndo sua(m) iniuriam
possit p(er) p(ro)curatore(m) h(ab)entem mandatum
ad accusandu(m) accusare etia(m) si ex male-
ficio i(m)poneretur pena (contra) relegationem.

Qualit(er) p(ro)cedatur (contra) foreses no(n) habi-
tantes i(n) ciuitate u(e)l (com)itatu p(isto)r(ii) / (et) qua-
liter citentur. R(ubric)a.

.lxj. Quia foreses no(n) habitatores i(n) ciui-
tate u(e)l (com)itatu p(isto)r(ii) si (com)micterent
aliquod malefitiu(m) / u(e)l dapnu(m) i(n) ciuitate
u(e)l (com)itatu p(isto)r(ii) / no(n) possent comode p(er)sona-
lit(er) seu e domi citari (et) requiri p(ro) eoru(m) defe-
sionib(us) faciendis / (et) ut foreses (con)queri no(n)
ualeat ullo modo / nec alter p(ro) eis p(er) p(rese)n(s)
capitulu(m) / ordinam(us) (et) uolumus obs(er)uari /
q(uod) si (con)tigerit q(uod) aliquis foresis no(n) habi-
tans (et) no(n) morans in ciuitate u(e)l comita-
tu p(isto)r(ii) / (com)miserit u(e)l fecerit aliq(uo)d ma-
lefitiu(m) i(n) ciuitate u(e)l (com)itatu p(isto)r(ii) de quo
fuerit accusatus u(e)l (con)tra eu(m) p(er) inquisiti-
onem p(ro)cessu(m) p(ri)us q(uam) (contra) eu(m) p(ro)cedat(ur) in-
quisitio fieri debeat (et) fiat p(er) curias pe-
rusinas / u(e)l p(er) altera earu(m) ad qua(m) cogni-
tio p(er)uenerit de p(re)dictis de publica uoce
(et) fama q(uod) malefitiu(m) sit (com)missu(m) / (et) ha-
bita publica uoce (et) fama requiratur i(n)
(con)tinen(ti) co(mun)e illius terre de qua fuerit ta-
lis foresis accusatus u(e)l (contra) eu(m) p(er) in-
quisitione(m) p(ro)cederetur p(er) licteras (com)unis pe-
rusii u(e)l potatis u(e)l capitan(ei) (con)tinentes it(em)
alia q(uod) d(ic)tus foresis eoru(m) terrigena cora(m)
p(er)usina curia de tali crimine accusatur /
u(e)l (contra) eu(m) p(er) inquisitione(m) p(ro)ceditur / q(uod) fa-
ciat ei notu(m) / q(uod) a die p(rese)nt(ationis) licteraru(m) ad
octo dies se ueniat defensurus (et) ei i(n)
ip(s)is licteris p(rese)ntatione facta expesis ac-
cusatoris si p(ro)cedere uoluerit octo dieru(m)
terminus assignetur (et) ip(s)e lictere pro
p(ri)ma citatione habeatur / (et) si les lictere
mictatur ad rectore(m) illius ciuitatis
t(er)re u(e)l loci que lictere mictatur expe-
sis illius qui accusatione(m) fecerit si uo-
luerit p(ro)cedere. ¶ Si aut(em) p(ro)cederetur
p(er) inquisitione(m) u(e)l accusatione(m) negligente
accusatore p(ro)cedere ex officio curie mic-
tatur expesis (com)unis p(isto)r(ii) que solu(m) debeat
p(er) massarios d(ic)ti (com)unis solui uisa appo-
dixa notarii rectoris seu offitialis in-
quirentis (et) sigillata sigillo ip(s)ius recto-
ris u(e)l officialis. ¶ Dumodo terre re-
quirenda occasione p(re)d(ic)ta distet a con-
finio (com)itatus p(isto)r(ii) p(er) quadraginta mi-
liaria / u(e)l a quadraginta miliarib(us) i(n)fra
(et) no(n) ultra. Et baiulus qui portabit
d(ic)tas licteras deferat responsionem
si habere poterit / al(ioquin) deferat repsen-

tatione literarum auctenticarum ut predictis
veritas probatur. Et si non posset habere
aliquem notarium qui eam scripsisset ipam re
presentatione referat cum sacramento curie
ex cuius parte ipas literas presentavit et suf
ficiat dicta relatio in predictis. Et si dictus
talis forensis venerit ad dictum terminum
ad se defendendum bene quidem alias citetur
per alterum ex preconibus comunis perusii per secundam et ter
tiam dilatione et preceptor in scalis pala
tii comunis perusii vel populi alta voce et in medio
platee et in pede platee. Detur ei terminus
aliorum octo dierum ad comparendum. Et si in
dicto termino non comparuerit possit et debe
at exbapniri et in dicto bapno aliorum octo
dierum sibi ad defendendum detur terminus
ad comparendum in quo bapno si steterit
possit ad condempnatione procedi ut fuerit
procedendum. Si autem terra requirendi
dicta accusation distaret a comitatu pe
rusii ultra quadraginta miliaria, tunc
citetur talis forensis quod que procederetur
voce preconia in scalis palatii potestatis
vel capitanei et in medio platee et in pe
de platee et exprimatur in tali citati
one nomen talis forensis et terra unde
est et maleficium et delictum cuius causa pro
ceditur quod et per accusatione vel inqui
sitione et in tali citatione detur et assi
gnetur tali forensi terminus octo dierum
intra quem si non comparuerit iterato dicto mo
do et forma totidem terminum citetur
per secundam et terciam dilatione et preceptione. Et
eo expecto per dictos terminos terminis
elapsis alterum ex preconibus comunis perusii
exbapnitur in locis predictis in penis
contentis in statutis populi perusii, in quo bap
no tali forensi assignetur terminus quin
decim dierum infra quem se veniat defe
surus in quo termino si non comparue
rit, ex tunc pro vero confesso et contumace ha
beatur et possit et debeat pro vero confesso
et contumace condempnari. Quod non puniantur
quedam maleficia inter cunctos commissa
et de patricidiis. Rubrica

Si pater vel mater aut alius ex a[s]- .Roy.
scendentibus percusserit sine ferro etiam
cum sanguinis effusione vel verberaverit
filium vel nepote vel aliquem descendente
ex eo, et si magister verberaverit vel per
cusserit sine ferro etiam cum sanguinis effu
sione discipulum correctionis causa, dum
modo ex percussione vel verberibus non sequa
tur mors vel membri debilitatio vel muti
latio non intervenerit potestas et capita
neus non puniat percussores vel verbera
tores nec procedat nec procedere possit contra
eos. Et idem per omnia intelligatur et sit
si percussio fuerit facta cum ferro sine san
guinis effusione. Sed si mors vel
membri debilitatio vel mutilatio sequatur,
tunc et eo casu sit et esse debeat in arbi
trio potestatis et capitanei et civilibus eorum an
pena sit imponenda vel non, et que vel quanta
pena imponatur consideratis qualitate et
circumstantiis maleficii et condictionibus
personarum. Si vero percusserit cum ferro ex
qua percussione sanguis exiverit vel ex per
cussione sanguinolenta mors secuta fu
erit, tunc puniatur et puniri debeat ea
pena qua puniretur et puniri et condempnari
deberet si alium predicto modo percussisset
vel occidisset secundum formam statutorum. Si
vero filius vel nepos vel alius ex descenden
tibus per lineam masculinam vel femininam
percusserit vel vulneraverit sine ferro patrem
vel avum paternum vel maternum matrem
vel aviam paternam vel maternam vel alium
seu aliam ascendentem, et ex percussione vel ver
beratione sanguis exiverit vel non exive
rit, vel percusserit cum ferro sine sangui
nis effusione puniatur et condempnetur ea
pena que ponitur infra in rubrica de ma
ledictis filiis .C. cum leges et habeant locum
omnia et singula que ibi in dicto capitulo
continetur. Sed si ex percussione vel offen
sa facta sine ferro etiam si cum sanguinis
effusione vel cum ferro sine sanguinis
effusione fuerit secuta mors vel membri
debilitatio, vel mutilatio sequatur sit et

esse debeat in arbitrio potatis ul capitan
pene impositio et punitio an sit fiendi ul
no, et que et quata pena iponatur sicut dictu
est sup de patre tali modo pcutiente filiu.
Si uo pcussio fuerit facta cu ferro et cu
sanguinis effusione si quidem ex tali per
cussione mors fuerit secuta, pena capitis
puniatur, ita q moriatur. Si uo no fu
erit secuta mors, s sanguis exiuerit, pu
niatur et condepnetur dupla pena, qua debe
ret puniri et condepnari si aliu predco mo
offendisset. s si ex pcussione predca san
guinolenta remasit mebri debilitatum
ul mutilatio mebri interuenerit, manus
dextra sibi debeat amputari, et in omib
et singlis casib supdcis filius ul alius
descendens offendens ascendente pueniat
hereditate ascendentis offensi scdm forma
dci capli cum leges. Si aute male
ficia comissa fuerit sine ferro etia cum
effusione sanguinis no interueniente
morte ul mebri debilitatione ul mutilati
one int fratres carnales consobrinos ul
agnatos et cognatos, ul int patruos et
nepotes, ul inter maritu et uxore ul iter
coniunctas psonas etia p affinitate ul que
simul starent in eadem domo et familia,
ul inter aliqua ex dcis psonis et alia ex pso
nis predcis ul cu ferro sine sanguinis
effusione potestas et capitan punire no
debeat aliquem eorudem. Sz si mors seque
retur, aut mebri debilitatio ul mutilatio
punitio et pene ipositio remaneat et sit
in arbitrio potatis ul capitan cognosce
tis de maleficio, considerata in hoc qualitate
et conditione psonaru et qualitate maleficij.
Si uo pcussio fuerit facta cu fero et san
guis exiuerit ul mebri debilitatio ul mu
tilatio intercessit ul mors secuta fuerit,
tuc puniatur et condepnetur ea pena p qua
qua puniri deberet si cont aliu predca ul
aliqd predcoru comissa fuissent in loco
no priuilegiato. Qd confitentib maleficia
remictatur quarta pars. Rca.

.lxvij. Uolumus q si quis fuerit accusatus
ul inquisitus de aliquo maleficio
et tpre quo respondebit accusationi seu in
quisitioni contra eu facte et formate sponte
confitebitur sz tpre responsionis prime cora
potate ul capitan ul eoru ul alterius eoru
iudice, ul alio iudice et officiali cois pusij
se maleficiu comisisse q p tali confessione
sponte facta condepnetur in quata parte minus
eius qd soli deberet si dictu maleficium
no confiteretur et postea pbaretur, s si semel
negauerit uo ad confitendu minime admic
tatur, dumodo predca intelligantur et ue
dicet sibi locum in illis et de illis maleficiis
de quib concordia fieri pot ex forma et scdm
forma statutoru, ordinametoru ciuitatis
pusij et no in alis et de aliis maleficiis
ullo modo.

De concordiis. Rubrica.

De omnib maleficiis de quib facta fu .lxviij.
erit concordia infra octo dies post
porrecta et iuratam accusatione seu initia
tam inquisitione, ptas et capitan ul
alter eoru et maior sindicus et iudex
iustitie et dapnoru datoru cois pusij et qui
libet alius officialis n debeat facere pu
nitionem. Exceptis homicidio falsitate
pace fracta, de pcussione facta in facie
ex qua signu euidens i cicatrix i facie
ppetuo remaneat, de mebro debilitato robb
baria strate facta a publico et famoso
robbatore furto et de pcussione stocchetti
siue quadrelletti et prodicione. Et excepto
crimine blasfemie ul maledictionis dei, ul
beate uirginis marie, ul aliu ex scis suis
ul pcutientis ul pulsantis imagine ul
figura dei ul beate uirginis marie eius
matris, ul aliqui ex suis scis crimine
sodomie, et crimine attentatis actu sce
lus comicte p aliquem actu extraneum
uerbo ul facto, et crimine adulterij et ex
ceptis quibuslibz criminib et casib in
quib p aliqd caplm statutoru esset pro
hibita concordia, et de auxilio consilio et fauo
re et madato et tractatu et ordinatione fris
datis et pstitis ad dca maleficia ul aliqd
eoru de quib concordia fieri no ualeat ullo

modo. ¶ In eo aute qd dicitur superius de
ↄcordia fienda intra octo dies, intelligimus
quado ↄtumax fuerit accusatus, ul' inqui-
situs, ita q intra tempus bapni de predictis
cora curia no ↄparuerit se defensurus
que ↄcordia pduci possit p pcuratorem
ↄtumacis, ul' quecumq alia psona. Et p-
duci debeat dca ↄcordia infra dcos octo dies,
Quado aute accusatus ul' inquisitus con-
tumax no fuerit intelligimus a die re-
sponsionis rei accusati denuptiati ul' inq-
siti. ¶ Et no obstante qd dictu est su-
periu de ↄcordia, si quis pcusserit aliquem
ita q de pcussione sanguis exeat quis co-
cordia inde fiat in casib in dco statuto p-
missis, no tam oio liberetur a pena, sed
dca ↄcordia no obstate pcedatur ad inqui-
rendum et inueniendum malefitiu sup.
dictum sanguinoletum tam ex ea insta-
tia, q ex alia fiat placuerit officiali qui
de crimine cognoscat. Et possit pcedere
ad puniendum et ↄdepnadum delinquetem
in quata parte eius quatitatis in qua
ↄdepnari debuisset si ↄcordia facta non
fuisset, que ↄcordia in casib in quibus
fieri potest scdm forma pntis statuti
possit fieri bniamqz recipienti p absente
et valeat et teneat ac si facta esset prin-
cipali dummodo talis pncipalis si ↄpa-
ruerit et se repsentauerit acceptet expsse
infra sex dies a die facte ↄcordie, post
q fca fuit ul' tacite soluendo gabellam
ul' pducendo ipam infra dcos sex dies
cora iudice cora quo penderet questio
seu causa criminis unde facta fuit con-
cordia. Et q quilib notarius qui fue-
rit rogatus de tali ↄcordia, teneatur et
debeat ad pena centu libr den reddere
et restitue i publica forma infra tres di-
es, a die qua rogatus fuerit recepta com-
petenti mercede a dco recipienti ↄcordia
ul' ab eo p quo ↄcordia facta seu recepta
fuerit, et q si no fecerit ul' restituerit, ad
omnia dapna et interesse teneatur parti
lese et sufficiat de mercede ↄpetenti de-
positum facte apud alium notariu si ipse re-
cipere noluerit. In ↄtumace no sufficiat et
psit ↄcordia etia si no fuerit acceptata p
principalem, dummodo no fuerit p ipm re-
probata etia si fuerit a quacumque psona
pducta. ¶ Preterea dicimus et ordina-
mus, q si aliquis accusator ul' denuptia-
tor, post dictu tinnu ↄcessum ad ↄcordi-
am faciedam renuptiauerit liti et instatie
sup accusatione ul' inquisitione malefitij
de quo potest fieri ↄcordia siue renuptia-
uerit quacumqz liti et instantie litis super
accusatione denuptiatoe ul' inquisitoe
malefitij, de quo ↄcordia fieri no potest
dca renuptiatio no valeat, sz ea no obstate
possit et debeat procedi ad cognoscendu
et puniendum malefitiu, siue ex ea instan-
tia, ul' alia fiat ex ipius cognoscentis
pcesserit volutate. ¶ Si uo fuerit renup-
tiatum liti et instantie ul' ↄcordia facta
intra octo dies ut dictu est in casibus
ubi no prohibetur ↄcordia fieri, et ex ipo
malefitio debet iponi pena corporalis
tuc eo casu no obstante ↄcordia ul' renup-
tiatione qt talem delinquete possit pro-
cedi inquiri et ↄdepnatio fieri in pena
pecuniaria scilz in tatum in quatum ↄdep-
naretur si causa no subesset p qua ipone-
retur pena psonalis seu corporalis.
¶ Item volumus q instrum ↄcordie po-
ssit et debeat pduci infra sex dies a die
facte ↄcordie, et si infra dictu tepus ↄ-
cordia no pduceretur, no valeat ↄcordia
ipo iure. ¶ Volumus insup q ↄcor-
dia fieri possit de omnib maleficijs de
quib supius no est prohibitum quacumqz
ante initiatum pcessum, et dco casu, si de
dcis maleficijs de quib fuerit facta con-
cordia, fuerit postea initiatus pcessus
possit dca ↄcordia produci infra octo
dies ↄputados a die initiati pcessus
si offendens recipiens ↄcordiam fuerit
ↄtumax. Si uo ↄparuerit possit dca con-
cordia pduci infra sex dies ↄputados
a die ↄparitionis seu repsentationis.
Et in omnib supdcis casib intelligat

q debeat solui gabella qcordie scdm forma
statuti infra .i. tpus infra qd qcordia de-
bet produci, et si no soluatur infra dic-
tum tepus qcordia no ualeat ipo iure.
Et si in solutione gabelle fuerit erra-
tum usqz ad quinqz soldos den inclusi-
ue no propterea qcordia uitietur, sed
ualeat et teneat, sz quatitas que fuerit
obmissa in solutione predca debeat in-
tegre solui.

De ferijs Rca.

R. Ut sciatur qui dies sint feriati seu
in quib diebz sint ferie i malefi-
cijs, Volumus q dies feriati seu ferie
in maleficijs sint in omib diebz dnicis,
In festo natiuitatis dni, et in proximis
diebz duobz pcedentibz ipm festum, In
festo Sci Stephani qd celebratur post
natiuitatem dni nri yhu xpi et ipius
octaua, In festo sci Johis euageliste.
In festo scoz innocentiuz, In circu-
sione dni, In epifania dni, In quer-
sione Sci pauli apostoli, In purificati-
one ste marie, In anuptiatione ste
marie, In natiuitate ste marie, In fe-
sto qceptionis, et in festo assuptionis
beate virginis marie, In cathedra sci
petri, In omib festiuitatibz omiz apo-
stoloz et omiz euagelistaz, In festo
sci herculani de mese martij et de me-
se nouebris, In festo sci laurentij, In
festo sci francisci de mese octobris, In
festo sci dnici, sci Benedicti, sci Agu-
stini, In tota ebdomada sca, In pascate
resurrectionis dni et tota septimana
usqz ad octaua pascatis resurrectois
dni inclusiue, In ascensione dni, In
pascate pentecosten et duobz sequen-
tibz diebz, Et in festiuitate corporis
dni nri yhu xpi, et in festo beati lo-
douici, et in festo sci Johis baptiste, in
festo Ste marie maggdalene, in festo
vinculi sci petri, In decollatione sci
Johis batipste, In festo omiz scoz, In
festo Sci martini epi et qfessoris, In festi-
uitatibz ste crucis, In festo Sci michaelis
In festo Sci Benuegnatis, In festo sci mar-
tini pp Quarti, In festo ste lucie, In festo
beati Constantij epi pusini, et in festo be-
ati Nicolai epi, et prima die quadragesime
et duobz diebz indulgentie que est apud
ecclesiam beati dnici, et beati Stephani pro-
tomartiris de mese augusti, et in festo ste
caterine, et in festo Sci Siluestri, et in
festo Sci Antonij, et in festo sci Thome
de aquino, et in qualibz die Veneris pp
reuerentiaz dominice passionis. ¶ Et volu-
mus q in maleficijs no sint ferie in ali-
quibz alijs diebz, nec festiuitatibz aliquo
iure ul caplo no obstante. ¶ In causis
uo ciuilibz volumus q sint ferie in oibz
diebz predcis in quib sut ferie in male-
ficijs, et in festo ste margarite et sci fa-
ustini, in festo sci Blaxij et in festo sancti
florentij. ¶ Sint etia ferie in causis ci-
uilibus qualibz die quadragesimali an
nona tm, post nona uo sedere debeant
usqz ad pulsatione campane que pul-
satur de sero p recedendo et surgendo
a banchis a iure reddendo, et in omnibus
diebz in quibus essent ferie indicte p
priores et cam artiu ciuitatis pusij, In
festiuitatibz quatuor doctoz ecclie et octo
diebz an festuz sci herculani de mese
martij et quatuor sequetibz et in diebus
rogationu de mane usqz ad nona. ¶ Et
q semp ob necessitates hoiz scilz tpre
messiuz sint ferie a medietate mesis Iu-
nij usqz ad octaua festi ste marie mes
augusti, et causa vendemiaz a vigesi-
ma pa die mesis septembris exclusiue
usqz ad vigesima paz diem mesis octo-
bris inclusiue. ¶ Et q dilationes et
termini causaz pendentiu sint et esse
intelligantur in dcis causis ciuilibus
in eo statu in quo erat ante initiu feri-
az. ¶ Et si occurrerit q comissio fiat
die no feriata et citatio fiat die feriata
ta in ciuilibz q criminalibz causis ipa
citatio ualeat, ac si facta esset die non
feriata. ¶ Et si dies termini citation

baptinorum et dilationum tam in causis civi-
libus quam in criminalibus caderet in diem feri-
atam, in sequentem diem non feriatam
terminus extendatur, possit tamen in di-
ebus feriatis fieri exactio contra contumaces
debitores tam realis quam personalis sente-
ntia executioni mandari realiter et personaliter
ad petitionem creditoris vel eius pro quo sunt
lata sententia vel eius procuratoris, non tamen
in diebus feriatis in honore dei. Vo-
lumus etiam quod in omnibus et singulis diebus
et festivitatibus in quibus sunt ferie in male-
ficiis nullus artifex audeat vel presumat
laborare cameram aperire vel artem facere
seu exercere vel fieri facere. Et qui contrafe-
cerit puniatur in centum soldis denariorum, et
inde quilibet valeat esse accusator et habe-
at medietatem banni. Et nichilominus
potestas et capitaneus inquirere teneatur, ali-
quo capitulo non obstante. Hoc autem locum
non habeat in macellatoribus, spetiariis
et fornariis et tabernariis et fabris ad
ferradum animalia. Et volumus quod si
aliis temporibus et diebus in causis civilibus non
sint ferie, sed ius reddatur in civitate pe-
rusii, non obstante quod secus fuisset de consue-
tudine hactenus observatum. Exactio vero
datarum et collectarum et gabellarum olim im-
positarum et imponendarum et penarum ipsarum et
etiam pretiorum fructuum comunantiarum venditarum
ac etiam granorum et bladi et cuiuslibet alterius rei
debite et debende comuni perusii a quocumque qua-
cumque de causa vel ratione et etiam banni-
menta et stabilimenta et venditiones bonorum
exbannitorum vel condempnatorum comunis perusii, et
exactio pretii dictorum bonorum et etiam citatio-
nes et precepta et omnes processus et omnia ac-
ta et scripture et fine et pronuptiationes
et omnia alia et singula necessaria vel utilia
in predictis seu pro predictis vel predictorum occa-
sione fiant et possint fieri omni tempore die-
bus feriatis etiam indictis ad honorem dei.
Et valeat et teneat ac si fieret vel facta
fuissent tempore iuridico vel non feriato. Et
quod contra predicta eo quod fieret vel facta fuisset
tempore feriato nichil possit excipi obici vel
opponi, non obstante aliquo statuto vel ordi-
namento nec aliqua lege civili vel munici-
pali nec aliquo alio speciali vel generali in
contrarium loquente. Et non obstante aliqua
lege municipali facta que certum tempus
daret infra quod datarum gabellarum fieret exac-
tio.

De veneratione dierum veneris mensis martii et diei Jovis sancti venerandi. Rubrica.

Omnes dies veneris mensis martii ad . lxi.
dei omnipotentis et yhesu christi crucifixi
reverentiam, et etiam venerabiles dies Jovis
sancti custodiantur per artifices et nulle artes
vel laboreria exerceatur etiam rustica vel ru-
ralia. Salvo quod predicta non vendicent si-
bi locum in rebus et de rebus comestibilibus
et potabilibus necessariis ad victum hominum
pena centum soldorum denariorum pro quolibet contrafa-
ciente et qualibet vice, et quilibet possit
esse accusator, et quod de predictis inquirat
et inquiri debeat per potestatem et capitaneum
et quemlibet alium officialem forensem comunis
perusii, ut dominus noster yhesus christus dignetur
salvare et custodire et augmentare civita-
tem et comitatum perusii, et abundantiam frume-
nti vini et olei et aliorum victualium misericor-
diter elargiri, aliquo non obstante. Et
ad hoc ut dies Jovis sancta custodiatur et
venerabilius celebretur, quod quolibet die
mercurii precedente ipsam diem Jovis,
publice banniatur quod ipsa dies debeat
solempniter custodiri.

Quod dies et octava sancti Stephani de natali custodiantur. Rubrica.

Ad evitandum omnem pestem et aqua . lxii.
nocivam que grando communiter appel-
latur, dicimus et ordinamus, quod festivi-
tas et octava beatissimi protomartiris
sancti Stephani que celebratur post nativi-
tatem domini nostri yhesu christi ab omnibus homini-
bus et personis, tam maribus quam mulieri-
bus, de civitate vel comitatu perusii, vel ibi
habitantibus cum omni reverentia custodiantur,
ita quod ab omnibus operibus et laboreriis

abstineat universi et potas (et) capitan(eus) qui-
dam dieb(us) ante predictu(m) festum quolibet
die sabbati publice bapniri faciat ne aliq(ui)s
incidat in edictu(m) i(m)ponendo pena(m) (et) bapnum
centu(m) solid(orum) den(ariorum) cuilib(et) delinquenti (et) co(n)tra-
facienti qua(m) pena(m) potas (et) capitan(eus) ul(e) al-
ter eor(um) p(ro) co(mmun)i exige(re) teneatur a co(n)trafacie(n)-
tibus et quilib(et) possit accusare (et) habeat
medietatem bapni. De somegiante ul(e) tra-
ginante in quibusdam festivitatib(us). R(ubri)ca.

·lxiii· Nulli p(er)sone liceat in nativitate d(omi)ni
n(ost)ri yh(es)u xpi nec duob(us) sequentibus
dieb(us) nec in epyfanie d(omi)ni nec in purifi-
catione nec anuptiatione assu(m)ptione ul(e)
nativitate s(an)c(t)e marie ul(e) in die jouis s(an)c(t)a
ul(e) in die veneris s(an)c(t)a ul(e) in pascate resur-
rectionis d(omi)nice ul(e) duob(us) sequentib(us) dieb(us)
ul(e) in ascensione d(omi)ni ul(e) in pascate pente-
costes ul(e) in festo o(mn)ium s(an)c(t)or(um) ul(e) in dieb(us)
d(omi)nicalib(us) ul(e) apostulor(um) p(er) civitate(m) ul(e) bu(r)-
gos pu(blicos) ul(e) suburgos pu(blicos) somegiare
ul(e) traginu(m) co(n)duce(re) sive deferre seu defe(r)-
ri face(re) Salvo q(uod) no(n) intelligatu(r) de paleis
herba et pane (et) lignis p(ro) igne. Et qui
co(n)trafecerit (et) salmas co(n)duxerit p(ro) quali-
bet bestia (et) salma puniatur i(n) viginti
solid(is) den(ariorum) et p(ro) quolib(et) tragino in qua-
draginta s(olidis) den(ariorum) et inde quilib(et) sit ac-
cusator (et) habeat medietatem bapni
et p(er)dat salma(m) (et) traginu(m) et ipam ul(e)
ip(su)m potas ul(e) capitan(eus) ul(e) eor(um) ul(e) alte-
rius eor(um) officialis assignare teneatur
massarijs co(mmun)is pu(blicis) p(ro) d(ic)to co(mmun)i et inde po-
testas (et) capitan(eus) (et) eor(um) officiales ul(e) ma-
ior sindicus ex officio teneatur inquire(re)
publice (et) secrete capi(tu)lo inquisitionu(m) ul(e)
aliquo alio no(n) obstante. Du(m)modo d(i)c(tu)m ca-
pitulu(m) no(n) habeat locu(m) in hijs qui defer-
ri faceret t(em)p(o)re estatis bladu(m) ul(e) herbas
ul(e) paleas p(ro) bestijs et t(em)p(o)re vendemie vi-
num sive mustum. De vendente vinu(m)
in die veneris s(an)c(t)a ul(e) i(n) nocte ipius p(re)cedente. R(ubri)ca.

·lxiiii· In die veneris s(an)c(t)a ul(e) in nocte ipius
diei antecedente nulli p(er)sone liceat
vendere vinu(m) ul(e) aliqua aperire taberna
causa dictu(m) vinu(m) vendendi sub pena vigin-
tiquinq(ue) libr(arum) den(ariorum) que pena sibi de facto aufe-
ratur. Et quia in tali nocte aliqui juve-
nes aliquado p(er) lasciviam faciunt aliqua que
no(n) sunt honesta Statuimus q(uod) siquis i(n) tali
nocte banchas artificu(m) civitatis pu(blice) existe(n)-
tes ad fundicos (et) cameras ipor(um) in pla-
tea co(mmun)is pu(blice) ul(e) alibi in civitate ul(e) burgis
ul(e) hostia ipar(um) camerar(um) ul(e) tendas vel
trasandas ipor(um) fundicor(um) (et) ipar(um) camerar(um)
destruxerit ul(e) removerit totalit(er) ul(e) parti-
cularit(er) ul(e) scalas aliquas lapideas ul(e) la-
pides ul(e) res alias destruxerit ul(e) remove-
rit ul(e) trabes (et) ligna existentes in vijs ul(e)
locis aliquib(us) removerit de locis suis ul(e)
siquid aliud simile fecerit (con)de(m)pnetur de
facto sine alio p(ro)cessu p(er) d(omi)n(u)m potatem ul(e)
p(er) d(omi)n(u)m capitan(eum) in viginti quinq(ue) libr(is) den(ariorum)
que pena statim exigatur. Et p(re)d(ic)ta locum
habeat si talia comissa fuerint in nocte so-
lepnitatis nativitatis d(omi)ni n(ost)ri yh(es)u xpi.
Et d(omi)ni potas (et) capitan(eus) d(i)c(t)is t(em)p(or)ib(us) de-
beat mictere familias eor(um) ad inveniend(u)m
co(n)trafacientes si qui reperiretur et qui-
libet de p(re)d(ic)tis esse valeat accusator et
habere debeat a massarijs co(mmun)is pu(blice) dimi-
dium de pene sine p(re)cepto d(omi)nor(um) p(ri)or(um).
Ut ubi maleficior(um) no(n) est pena determina-
ta p(ro)cedatur de simlib(us) ad simlia. R(ubri)ca.

Deinceps pena (et) pene maleficior(um) ·lxv·
et malefactor(um) que deceter(o) comic-
terentur de quib(us) pena (et) pene no(n) repe-
riretur determinate p(er) forma(m) statutor(um)
co(mmun)is pu(blice) p(er) d(omi)n(u)m potatem ul(e) capitaneu(m)
co(mmun)is pu(blice) (et) eor(um) judices imponatur et
infligatur seu inferatur et p(ro)cedi possit
(et) debeat de simlib(us) ad simlia. Et ubi prop(ri)e
simle no(n) haberetur p(ro)cedatur (et) pena au-
feratur s(ecundu)m illud q(uo)d reperiretur magis
simle (et) magis similari ul(e) cohere(re) ul(e) ap-
propinquare de qua simlitudine (et) de p(re)-
d(i)c(t)is in quolib(et) casu stari debeat discre-
tioni et providentie potatis ul(e) capit(ane)i
(et) judicis de tali malefitio cognoscentis.
Qualit(er) co(n)tumax p(ro) maleficio in quarto
pluri (con)de(m)pnetur. R(ubri)ca.

decem libr den inclusiue.
Quod forensis forensem offendens puniatur ut ciuis offendens ciuem. Rubrica.

.lxxii. Ut sciatur que pena sit imponenda qn
forensis offenderet forensem in ciui-
tate comitatu ul districtu pus/ Statuimus
q si aliquis forensis offenderit aliquem fo-
rensem in ciuitate comitatu ul districtu per-
pus/ puniatur et condepnetur in ea pena
qua condepnaretur et puniretur perusinus
offendens aliu perusinu scdm forma statu-
tor/ aliquo caplo no obstante.
Distinctio platee et stratar regaliu. Rubrica.

.lxxiii. Ad tollendum ambiguitatem stratare
regaliu et platee/ dicimus et ordina-
mus q strata regalis intelligatur i por-
ta sci petri a porta que est subtus ecclam
sci petri usq ad platea cois pus ueniendo
p portam ciuitatis que uocatur porta sancti
petri. In porta heburnea intelligat stra-
ta regalis a porta sci prosperi usq ad pla-
team cois pus ueniedo p porta heburnea.
In porta sce Subxane intelligatur strata
regalis a porta sci Andree usq ad platea
cois pus. In porta sci Angeli intelli-
gatur strata regalis a porta que est ult
crucem sci Angli usq ad platea cois pus.
In porta Solis intelligatur strata rega-
lis a fonte nouo usq ad platea dci cois.
ueniedo p porta sci Symonis ad portam
ciuitatis que uocatur porta solis seu por-
ta fratris Raneri. Platea uo cois
pus intelligatur et sit a domib olim
magri Tebaldi et olim dni Buchari de
coppolis et platea an ipas domos usq
ad ecclam sci Anestasii ueniedo p platea
ante ecclam sci Laurentii. De eximente seu
auferente aliquem captum ab officialib ul fami
lie potatis capitan et alior officialium cois
pus. Rubrica.

.lxxiiii. Si aliquis p uim abstulerit seu exe-
merit ul auferri seu eximi fecerit
officialib ul famulis et familie potatis
ul capitan ul alicui alteri officialis cois
pus aliqua psona que capta ducetur ul
detineretur ab ipis officialib famulis et fa-
milia causa alicui maleficii comissi p ipam
psonam puniatur ea pena pecuniaria quam
pati debebat talis captus ex causa qua cap-
tus erat. Si aute debebat talis captus
puniri psonalr ud ad morte ul mebri
pditione seu amputatione ul alia pena
psonali/ puniatur in Quingentis libr den.
Et isto casu qn eximeretur de manib
familie aliquis qui esset condepnatus ul con-
depnadus ad morte ul aliam pena cor
poralem. Et etia eo casu quo aliquis
impediret aliqua execútione alicui pene
corporalis scilz quado condepnatus ducetur
a familia ad patiendum et recipiendu ipam
pena corporalem et causa executionis ipius
pene/ possit quicq talis eximens et au-
ferens ul impediens ul eximi ul auferri
ul impediri faciens puniri eo tpre offen-
di a familia ducente et habente tale condep-
natu ul condepnandu pena corporali. Et
si abstulerit seu exemerit ul auferri fe-
cerit seu eximi/ bayulis cois pus ul
alicui eor seu de manib eor aliquem
quem ceperit seu ceperit madato pote-
statis ul capitan ul alicui alteri offi-
cialis cois pus ul alicui iudicas ul not
eor/ puniatur in Centu libr den. Si
uo uniuersitas alicui castri ceperit seu ex-
merit/ ul capi seu eximi fecerit de ma-
nibus familie potatis ul capitan ul ali-
cui alterius officialis cois pus punia-
tur in octingentis libr den si talis cap-
tus psonalr puniri debebat/ Et si pe-
cuniarit in Quingentis libr den condep-
netur et puniatur. Et in dcis casibus
singulares psone dce uniuersitatis
minime puniantur. Si uo bayulis
seu bayulo cois pus/ si fuerit talis cap-
tus in psona puniedus in Quingetis
libr den. Si uo pecuniarit in ducetis
libr den. Si aute uniuersitas alicui
uille ceperit seu exemerit ul capi seu
eximi fecerit de manib familie pote-
statis ul capitan ul alicui officialis
cois pus ul bayulis seu bayulo cois

pus. puniatur medietate dicte pene qua puniri deberet universitas castri ut superius dictum est, et in dictis casibus singulares persone dicte universitatis minime puniatur. Et in omnibus supradictis casibus in hoc capitulo contentis eadem pena locum habeat contra eximentem vel capiente vel eximi seu capi faciente de manibus familie et baiulorum simul que est contra eximentem vel capientem vel eximi vel capi facientem de manibus familie tantum, sive sit universitas sive sit singularis persona. ¶ Sed si captus vel exeptus esset debitor alicuius private persone, talis capiens vel eximens seu capi vel eximi faciens et capientes vel eximentes seu capi vel eximi facientes de manibus familie seu baiulorum vel de manibus familie et baiulorum simul, de facto cogatur seu cogatur per potestatem vel capitaneum ad solvendum dictum debitum creditori ad cuius petitione captus erat, sine aliquo processu vel forma solita iuris. viso instrumento crediti et facta probatione quod dictus debitor captus vel exeptus fuerit ut dictum est. Et nichilominus tales capientes vel eximentes vel recapiens seu eximens, vel capi seu eximi faciens vel facientes comuni perusii condepnetur in quinquaginta libris denariorum pro quolibet contrafaciente. dummodo dictus creditor tempore quo receperit solutione teneatur cedere iura que habet contra dictum debitore dictis solventibus seu dicto solventi.

¶ Et si aliquis abstulerit vel exemerit seu auferri vel eximi fecerit de manibus familie vel baiulorum, vel de manibus familie et baiulorum simul, aliquem debitorem comunis perusii in aliqua quantitate dictus auferens vel eximens, seu auferri vel eximi faciens cogatur et cogi debeat de facto sine aliquo processu vel forma solitam omnem quantitatem quam solvere deberet talis debitor captus et exeptus, que solutio fiat et fieri debeat illi seu illis officiali seu officialibus comunis perusii vel camere, cui vel quibus talis captus vel exemptus solvere debebat et dicto solventi vel solventibus tempore solutionis debeat cedi per sindicum comunis perusii omne ius quod comune predictum haberet contra ipsum debitorem captum vel exemptum. Et nichilominus talis auferens vel eximens vel capientes seu eximentes puniatur pro quolibet eorum quinquaginta libris denariorum comunis perusii. ¶ Si vero aliquis ex quacumque alia causa ducetur per familia potestatis vel capitanei vel cuiuscumque alterius officialis dicti comunis et reaceptus vel captus seu exeptus fuerit per aliquem vel aliquos, puniatur quilibet reacapiens vel capiens seu eximens de facto sine aliqua condepnatione vel processu in quinquaginta libris denariorum in pecunia numerata sine aliqua excomputatione appodissare. Et si aliquis acceperit custodibus noctis contra suam voluntatem post tertium sonum campane aliquem quem ceperint puniatur in viginti quinque libris denariorum. ¶ Si vero aliquis acceperit vel abstulerit aliquem qui ducitur in manibus potestatis vel capitanei vel alicuius alterius officialis comunis perusii alicuius custodi grascie vel alii persone que duceret ipsum in fortia comunis perusii, puniatur in centum libris denariorum comuni perusii persolvendis.

¶ Et quicumque fuerit requisitus per aliquem ex familiaribus potestatis vel capitanei vel alterius officialis comunis perusii ad predictam vel aliquod predictorum et non prestiterit secundum suum posse auxilium puniatur et puniri possit per potestatem vel capitaneum vel eorum officiales in viginti quinque libris denariorum si fuerit specialis persona, si fuerit sindicus alicuius castri vel ville in centum libris denariorum.

De faciente cadere capitem alicui, et quibusdam aliis maleficiis. Rubrica. .lxxv.

Quicumque iniuriose fecerit alicui cadere de capite, vel iniuriose acceperit alicui de capite capiteum vel guglielmectum vel biretum vel galerum seu capellum vel infulam, puniatur pro vice qualibet in decem libris denariorum. ¶ Et quicumque fecerit alicui cadere dente de ore, puniatur pro quolibet dente in ducentis libris denariorum. ¶ Et quicumque clauserit oculos alicuius cum manu vel alia re et quocumque modo iniuriose puniatur pro vice qualibet in quinquaginta libris denariorum.

Ille aut qui iniuriose spuerit in facie aliam puniatur p qualibz vice pena centum libr den. Et quicu[m]q[ue] iniuriose ceperit aliu[m] p nasum vl barbam vl pilos barbe et sanguis exiverit ex captione solvat p vice qualibz centu[m] libr den. Et si sanguis no[n] exiverit ex captione quinquaginta libr den p vice qualibz solvere teneatur. De faciente cadere mulieri vittam vl aliud de capite. R[ubrica].

.lxxvi. Qoniam est inhonestum verecundia facere mulieribz. Statuimus q[uod] quicumque masculus fecerit alicui mulieri bone conditionis et fame iniuriose cadere de capite vl acceperit vittam vl drapellu[m] vl velectu[m] vl pannum que in capite deportaret puniatur p vice qualibz in viginti quinq[ue] libr den. et si mulier in centu[m] sol den. Dumodo predta no[n] intelligatur in familiaribz simul habitantibus du[m] inter se predta fieret.

De dilaniante alicui pannos. R[ubrica].

.lxxvii. Si quis dilaniaverit vl laceravit alicui pannos caputeu[m] i[n]fulam vl vittam in platea cois p[ro]p[ter] vl i[n] aliquo alior[um] locor[um] in quibz p homicidio est pena capitis puniatur in quinquaginta libr den. Si no[n] fuerit i[n] aliqua quinq[ue] stratar[um] regaliu[m] vl i[n] aliquo alior[um] locor[um] in .s. capitulo quod incipit Ut malefitia no[n] remaneat impunita etc. qui .s. incipit Si autem percussit in aliqua ecclia puniatur in viginti quinq[ue] libr den. Si no[n] fuerit in aliis locis p civitate vl burgos vl comitatu puniatur in dece[m] libr den.

De capiente aliquem p capillos vl dante in terram. R[ubrica].

.lxxviii. Si quis ceperit iniuriose aliquem p capillos p qualibz captione puniatur et condepnetur in viginti quinq[ue] libr den. Si aute[m] fuerit in platea cois p[ro]p[ter] vl in aliqua via exeunte ad dictam plateam prope ipam platea p viginti passus vl in aliquo alior[um] locor[um] in quibz imponitur p homicidio pena capitis s[ecundu]m forma[m] statuti puniatur p vice qualibz et qualibz captione in centu[m] libr den. Et si aliquis aliquem in terram cadere fecerit et p[ro]straverit tragginavit in aliquo predtor[um] locor[um] scilicet i[n] platea vl in aliqua via exeunte ad ipam plateam prope ipam platea p viginti passus vl in aliquo alior[um] locor[um] i[n] quibz i[m]ponitur pena capitis p homicidio ut dictu[m] est s[ecundu]m forma[m] statutor[um] puniatur p qualibz p[ro]stratione ad terra et protractione et tragginatione in centum libr den. Si aute[m] fuerit in aliqua de quinq[ue] stratis regalibz vl in aliquo alior[um] locor[um] contentor[um] in .s. capitulo quod incipit Ut malefitia no[n] remaneat impunita qui .s. incipit Si aute[m] percussit i[n] aliqua ecclia etc. si ceperit aliquem p capillos puniatur p qualibz captione in quinquaginta libr den. Si aute[m] aliquem p[ro]straverit i[n] terram vl p terram tragginaverit in aliquo predtor[um] locor[um] puniatur in quinquaginta libr den. In aliis no[n] locis puniatur p qualibz p[ro]stratione et qualibet tragginatione in viginti quinq[ue] libr den. Si no[n] aliquis aliquem ceperit p pannos vl capitale pannor[um] puniatur p vice qualibz in viginti quinq[ue] libr den. Si no[n] spinxerit vl spatatauerit aliquem simili pena puniatur. Et in dictis casibus sup[ra] p[ro]x[im]e in d[ict]o .s. si no[n] spinxerit vl spatatauerit pene sup[ra] specificate no[n] valeat augmentari ratione loci vel temporis. De faciente aliquem cadere in terram. R[ubrica].

Statuimus et ordinamus q[uod] quicumque fecerit iniuriose cadere aliquem in terram vl in aliquem aliu[m] locum vl dederit spatactam et spintam alicui et ex tali vl ex spinta spatacta caput vl facies vl frons eius p[er]cussa fuerit vl a lapide vl a muro vl ab aliqua .lxxviiii.

alia re, ita q sanguis exiuerit de capite vl
facie vl fronte ipius puniatur p vice qua
libet si sanguis exiuerit in centu libr de.
et si sanguis no exiuerit in Quinquagita
libr den. Et si ex dca pcussione signum
vl cicatrix euidens esset perpetuo remansu
ra in facie ipius vl in gula puniatur
p vice qualibz in ducentis libr den. Si
aute ex casu vl spatacta vl sponta fuerit
pcussa alia pars corporis vl psone
et sanguis exiuerit in Quinquaginta
libr den. Si aute sanguis no exiuerit
in viginti quinqz libr den, et eo casu quo
fieri concordia de predcis nulla pena im
ponatur. De faciente turpitudinem
in personam alicui. Re.

.lxxx. Nullus alios iniuriates et offendetes
iniuriis trasire noletes ipunes
Ordinamus q quicuqz iniuriose mise
rit seu posuerit stercus vl aliaz turpitu
dinem seu aliquid fetidu in ore seu in
os alicui aut piecerit vl posuerit ster
cus vl alia turpitudine vl aliqd fetidu
i faciem alicui ita q sibi faciē polluerit
et deturpauerit soluat pene noie coi pe
rusii p vice qualibz ducentas libr den
et si piecerit vl posuerit in alia parte
corporis vl psone vl in panis et indu
mentis seu in panos et indumeta que et
quos portauerit in dorso ita q faciat
ei deturpatione et pullutione in aliqua
pte psone siue corporis vl in panis et
indumentis soluat pene noie p vice qua
libz centum libr den. Et si piecerit et
no fecerit deturpatione et pollutionem
in aliqua parte corporis psone vl in
uestimentis seu panis puniatur p vice
qualibz pene noie in viginti quinqz libr
den. Et quicuqz piecerit aliquod aliud
liquidu iniuriose in faciem alicui pu
niatur pena centu libr den. Et si in
alia parte corporis vl in panis i qui
quaginta libr den. Saluo q si fu
erit aqua vl vinu puniatur i vigin
tiquinqz libr den, et maior pena iponi no
possit ratione alicui qualitatis loci vl
tpris. De faciente sibimet Iniuriaz. Re.

Si quis in tantam puenerit maligni .lxxxi.
tatis et furoris audaciam q semet
ipm pcusserit vl morsificauerit vl momor
dit in aliqua parte psone vl fecerit sibi
sanguinem exire de aliquo ex mebris vl
aliqua pte corporis, vl dilaniauerit sibi fa
ciem et vultu vl panos et indumeta ipius
vl aliqua aliaz iniuria sibimet fecerit
ex pposito vl fecerit in fraude et ad hoc ut
aliu inocetem infamet, condepnetur p po
testatem et capitan illa pena qua condepnari
deberet si in psona alteri illud malefia
um comisisset. De adulteriis et primo
de vxore alicui cum aliquo. Re.

Adulterio

Si vxor alicui cu aliquo comiserit .lxxxii.
adulteriu vl fornicatione volutarie
et maritus ea accusauerit cora potate vl
capitan vl alteri eoz maleficioz Iudice
et probauerit plene dictu adulteriu vl
fornicatione, tota eius dos sit ppetuo ipius
viri seu mariti, et ad restitutione ipius
dotis vir seu maritus illius f et eius hredes
nullo tpre copellatur. Et vir seu mari
tus illius mulieris ad prestandu seu da
dum ei alimeta aliquatenus no cogatur. Si
uo no plene probauerit p testes sed pro
bauerit p inditia manifesta et psuptiões
a Iure pmissas vl p contumaciaz de qua
loquitur statutu quale pcedatur cont con
tumacem in maleficiis, nichilominus
dca pena debeat condepnari. Si uo vxor
talis adulteriu seu fornicatione comic
tens dotem no habuerit et habuerit ali
qua alia bona illa bona in suu viru seu
mariti debeat deuenire et ipius viri
seu mariti debeat pleno Iure sicut
sut alia sua bona. De marito retinete
amasiaz et de muliere retinete viru alte
rius. Rca.

Si maritus alicui mulieris amasiaz .lxxxiii.
seu concubinaz in domo sua publice
retinuerit et cu ea adulteriu seu fornica
tione comiserit puniatur in ducetis libr
den et si fama publica fuerit de pdcis
possit accusari p quelibz et sufficiat p
batio quatuor testiu de publica fama
Et potas et capitan et quilibz eoz et
cuilibz eoz Iudices de illis qui amasias

retinuerit publice ul secrete possint et debeat
quolibz mense inquisitione face qt illos q
talia comictere attentaret et quos inuenerit
otrafacie debeat odepnare in pena predca sb
pena ducetaz libr den. Preterea uolum
q potas et capitan et eoz et cuilibz eoz Iu-
dices et officiales teneatur et debeat ex eoz of-
ficio et etia ad petitione petetis sub pena ce-
tum libr den face inquisitione p portas
et par ciuitatis et burgoz et suburgoz pe-
rusij quolibz mese qt omes et singlas mu-
lieres que mariti alicui retinuerit siue qua
ul quas maritus alicui retinuerit in domo
sua publice ul secrete ul ex domu et si ali-
qua inuenerit qt dcam forma retine aliqne
maritu alicui ul aliqne maritu retine ali-
quaz muliere in amasiaz et ocubina ut
dictuz est ipam debeat statiz face frustiga-
ri p ciuitate et burgos pus et ipaz micte
ad ofinia p tres anos ex ciuitatem et con-
tatuz pus adie late sue copitados. Et
qt predcas mulieres sufficiat publica uox
et fama. Et si no steterit ad ofinia p tres
anos ut dictu est potas et capitan et qui-
libet eoz ad petitione cuiuscqz petetis ipaz
imicti faciat in carcere co pus in quo
uno ano debeat comorari nec infra dictu
tpus unius anni possit de carcere eximi amo-
re dei sm forma statuti.

De negante matrimonium. Rca.

lxxxiiii. Quicumque tenuerit aliqua in sua uxore
p aliquod tpus in domo et postea ne-
gauerit illa esse sua uxore et pbatu fuerit
matrimoniuz uere ul psumptiue q pro-
batio fieri possit et fca ualeat cora iudice
seculari cognitore talis questionis p testes
ul instrm potas et capitan auferat ei
noie pene centu libr den. Item qui par
uxore acceperit uiuete prima nisi a pma
p snam fuit absolutus ducetas libr den
co pus solue teneatur. Item si qua
mulier retinuerit aliqne in maritu p ali-
qd tempus et postea negauerit illu esse
suu maritu in curia pusina et pbatum
fuerit matrimoniu uere ul presuptiue
q pbari possit cora iudice seculari p te-
stes ul p instra potas et capitan pene
noie centu libr den sibi auferat p co. Item
mulier que sm maritu receperit uiuete pri-
mo nisi a primo p snam fuerit absoluta
ducetas libr den co pus solue teneatur. Et
qd dictu est de pbatione fienda cora iudi-
ce seculari in casu predco matrimonij ue
ul psuptiue Idem intelligatur ubicuqz inci-
denter opporteret pbari de filiatione ul ma-
trimonio ul osanguinitate q fieri possit
coraz iudice seculari et qt talem pbatione
no possit opponi q dca pbatio no teneat
tamq fca cora iudice seculari seu coram
iudice no copetente. De disponsante cer-
tas mulieres sine osensu certaz pso-
naz. Rca.

Nullus audeat ul psumat alicui filiaz . lxxxv.
ul neptem descendentez p lineaz ma-
sculinaz ul pneptem descendente ex filio
ul nepote ul alia descedente p linea mascu-
linaz disponsare in uxore ul in uxe
accipere sine osensu expresso — suu pa-
tris si patre habet ul auj paternj si pats
no supest ul pauu si pater et auus no
supessent ul alteri ascendentis p linea
masculinaz si predci no supesset et si pa-
trem ul auuz ul pauuz paternu ul ali-
um ascendente p linea masculina no
habuit sine osensu ul licetia expssa ma-
tris si matre habuerit et no fratres car-
nales. Et si matre et fratres carnales
habuerit qui fratres sint maiores. xiiij.
anis sine matris et fratru carnaliu oiuz
osensu expsso ul uni ex dcis fratribus
magis ydonei si plures habuerit una
cu matre. Et si matre no habuit
s solu fratres sine licetia expssa ipoz
fratruz ul unius ex fratrib magis ydonei.
Et ubi patre auu ul pauuz et paternu
ul aliu ascendetem p linea masculinam
et matre et fratres ul fratre no habuit
sine osensu auui materni sub pena quin-
gentaz libr den que oia sibi locu uendi-
cent et locu habeat in filiab minorib
dece et octo anis Ubi uo maiores esset
decem et octo anis et p patre auuz ul
pauuz paternu ul aliu ascendetez per
linea masculina ul matrez ul fratres

tradita no fuerit nuptui et erit in mora
predci pater auus pauus mater et fratres
q tuc ei liceat sine qsensu aliquoꝝ pdcoꝝ
accipere viru et cuilibz liceat eaz dispo-
sare. Pdca uo intelligantur nisi pater
ul auus ul pauus paternus in sua ulti-
ma uolutate declarauerit cui psone seu
quaꝝ psonaꝝ qsensus in disponsatoe
filie ul neptis ul pneptis requiratur et
quoꝝ testatoꝝ volutas debeat obsuari
et aliter disponsari no possit p aliquē
sub dca pena. Qꝫ si habuerit tutore
ul curatore unu ul plures no possit
eam aliquis accipere in uxore ul spo-
sam sine tutoris ul curatoris ul tutoꝝ
ul curatoꝝ si plures habuit licentia.
No tame tutor ul curator possit ul au-
deat nec debeat illaz aliam facere dispo-
sari seu iurare ul aliaz tradere uel
qcedere q aliquis eaz ducat seu ac-
cipiat in uxore ul sponsaz absqꝫ
matris qsen-su. si habuerit matre
et suoꝝ fratru carnaliu licentia et con-
sensu si habuerit fratres carnales ma-
iores quatuordecim anis ul unius ex eis
magis ydonei. Et si habuerit ma-
trem et no fratres maiores quatuorde-
cim anis sine qsensu matris. Et si
habuerit fratres maiores quatuordecim
annis et no matrem sine qsensu dcoꝝ
fratru ul unius ex eis magis ydonei.
Et si no habuerit fratres predcos neqꝫ
matrem et haberet auu ul pauu ma-
ternu ul paternu ul aliu ascendentez
ul patruu ul fratres qsobrinos ex pa-
terna linea natos sine qsensu dci aui
ul paui ul alterius ascendentis ul pa-
trui ul dcoꝝ fratru qsobrinoꝝ uel
saltez unius ex eis magis ydonei si
plures habuerit. Et hoc si no erit in
etate xiiij. anoꝝ. Et si aliquis qtra
predca ul aliqd predcoꝝ ueniedo eaz
acceperit puniatur in Quingentis
libr. den. Et potestas et capitaneus
in pristinu statu reduci faciat et re-
poni ad petitione cuiuscꝫ ex dcis co-
sanguineis sub dca pena. Debeat

etia potas et capitan a tali tutore ul cura-
tore apud que reposita fuerit bona se-
curitatem accipe et ydonea q illa fideli-
ter custodiet et saluabit et alteri viro
ul sponso no tradet nisi primo decretu
fuerit p censura ecclasticaz si primus
vir ul sponsus eaz de iure habere de-
bebit ul si ab ea debuerit separi. Et
de predcis potas et capitan et quilibz
eoꝝ et cuilibz eoꝝ officiales teneatur in-
quisitione facere publicaz et secreta qt
omnes et singlos qt psens caplm uenien-
tes ul aliqua parte eius ad petitionem
predcoꝝ ul alicui eoꝝ sine quoꝝ ul cui
licetia no pot accipi in uxore sub dca
pena. Si tam pater disponsanti filio
no qsenserit ul accipienti aliqua in uxo-
rem p filio ad pena soluedaz nullate-
nus teneatur. Item si tutor ul cura-
tor pupilla ul adultaz sine licetia ma-
tris illius pupille ul adulte alicui dede-
rit in uxore et aliqua pmissione recepi-
ant seu eu recepisse apparebit a viro
cui maritasset ea ul ab alio p ea deda-
do sibi aliqua pecune quatitate ul aliud
ul si aliqd acciplet seu accepisset occa-
sione dci matrimonij potas et capite
datam pecuniam ul pmissaz ul rem
alia danti ul pmictenti restitui facere
teneatur et insup tatudem noie pene
a receptore pecune seu alterius rei seu p-
missionis ipius date ul pmisse cu
ferre penitus teneatur. Itez nul
lus tutor ul curator titulo donatois
ul alio titulo aliquid psumat habere
ul recipere ul retine de bonis pupille
ul adulte nubentis in fraudez uel
psumat aliquid accipere p qsensu x
que faceret causa maritadi. Et si con-
trafecerit puniatur in centu libr de
et qd acceperit reddere copellatr. Et
hoc caplm in omib et p oia locum
habeat in masculis et i feminis quo
ad omnia et singula supradca. Itez
si aliquis sine tutoris ul curatoris
aucte ul qsensu pupillu ul pupilla

adultum vel adultam seduxerit, vel de domo matris ipsius vel tutoris vel curatoris ipsius pupilli vel pupille adulti vel adulte in eius preiudicium vel gravamen extraxerit per tali seductione vel fraude solvat centum libras denariorum nomine pene, et quicquid inde secutum fuerit pro infecto et inutilis habeatur. ¶ Item si ille qui fuit tutor vel curator alicuius pupille vel adulte vel alius gestor vel etiam aliqua alia persona nomine eorum receperit ante contractum matrimonium seu contracta sponsalia per verba de presenti cum dicta olim pupilla vel adulta et antequam sit ducta ad domum mariti aliqua refutatione vel aliquid confessionis finis et refutationis vel confirmationis indepnitatis, vel aliquid pactum administrationis vel gestionis tutele vel cure vel alterius gestionis cuiuscumque ipsius pupille vel adulte quam ipse gesserit vel gerere fecerit talis contractus ipso iure sit nullus, et quicquid secutum fuerit exinde vel ob id pro casso et irrito habeatur tali renuntiatione vel pene appositione vel promissione facta a dictis olim pupilla vel adulta non obstantibus et non obstante aliqua confessione seu promissione confessionis que continetur in contractibus supradictis. Et non obstante quocumque iuramento prestito per dictam olim pupillam vel adultam, nisi interveniat consensus duorum magis ydoneorum consanguineorum ipsius olim pupille vel adulte vel unius si plures non habuerit et consilium mercatorum cum decreto iudicis. ¶ Et nichilominus talis qui fuit tutor vel curator vel quicumque alter hoc fecerit rationem sue administrationis reddere compellatur aliquo contractu et capitulo et consensu non obstantibus. De seducente vel extrahente religiosam de monasterio. Rubrica.

lxxxvi. Quicumque seduxerit aliquam religiosam manentem in aliquo monasterio et de monasterio extraxerit, aut opera prebuerit quod extrahatur quingentarum librarum denariorum pena solvere teneatur. ¶ Et si quis per vim aliquam de monasterio rapuerit, vel acceptaverit ponendo scalas ad fenestras vel murum monasterii vel hostia frangendo vel aperiendo, puniatur tamquam homicida, et de predictis nulla possit fieri concordia.

De corrumpente virgine et cognoscente carnaliter religiosam vel uxorem alterius. Rubrica.

Quicumque corruperit virginem in quocumque loco, vel feminam religiosam alicuius monasterii extra monasterium et carnaliter cognoverit per violentiam vel sine violentia in quocumque loco, puniatur in ducentis libris denariorum, et de hiis concordia fieri non possit. ¶ Salvo si ille qui corruperit virginem non religiosam, non habuerit uxorem et corrupta virum non habuerit, quod possit ad pacem devenire et concordiam, et qualibet habita concordia remittatur medietas pene. ¶ Si autem fuit fantolastra que virgo non esset, vel alia mulier vilis conditionis et non virgo illa que cognita per vim fuit, puniatur cognoscens in centum libris denariorum. ¶ Ille vero qui loca religiosa intraverit causa cognoscendi aliquam monialem vel professam, et eam carnaliter cognoverit in locis religiosis puniatur in quingentis libris denariorum. ¶ Quicumque non carnaliter cognoverit uxorem alterius solvat comprehensis nomine pene ducentas libras denariorum, etiam si de pluribus vicibus accusetur in eadem accusatione, nec accusari nec condepnari possit nisi pro una commissione adulterii mense quolibet. ¶ Et si aliquis uxorem alterius de domo viri sive mariti extraxerit vel receptaverit et eam retinuerit per horam contra voluntatem mariti, condepnari debeat et puniri in trecentis libris denariorum pro quolibet contrafaciente et vice qualibet. ¶ Et de hiis omnibus concordia fieri non possit, liceat tamen patri vel matri et consanguineis illius mulieris uxoris alterius usque in tertium gradum eam in domo retinere, lxxxvii.

et recipere sine pena et q̃ fuerit vxor vere
ul̃ psũptiue sufficiat probare cora Judice
maleficioꝝ ⁊ talis pbatio ualeat itaq̃ non
possit opponi q̃ sit fc̃a cora Judice ĩcompe-
tenti. Si autẽ aliquis carnalr̃ cognouerit
aliqua alia muliere bone ↄdictois ⁊ fame
ↄt̃ ipius mulieris volũtate soluat noĩe pe-
ne ducẽtas libr̃ deñ p vice qualibꝫ. Et ad
probatoneꝫ q̃ sit fantolastra ul̃ mulier
vilis ↄdictois ul̃ mulier bone ↄdictois et
fame suffitiat pbatio p quatuor testes de
fama qui sint de vicinia ipius mulieris.

De Jniuriante mulierem euntem ad
Jndulgentias. Rũ.

·lxxxvii· Cum dicatur q̃ tp̃re indulgentie olĩ
ↄcesse p sc̃e memorie dñm benedic-
tum sacro sc̃e romane ecc̃lie sũmuꝫ pon
tificem loco fratrũ predicatoꝝ de pusiõ
in traslatione beati Stephani protomar-
tiris siue ipi ecc̃lie ob reuerentiam omnipo-
tentis dei ⁊ ipius beatissimi ꝑtomarti-
ris omnibꝫ ad dc̃am loci siue ecc̃liaꝫ acce-
dentibꝫ multe Jniurie ⁊ ↄtumelie detrac-
tiones violentie ⁊ offense mulieribꝫ tam
ciuibꝫ comitatensibꝫ ⁊ districtualibꝫ q̃ etiã
forensibꝫ ad ipam indulgẽtiaꝫ accedentibꝫ
⁊ accedere uolentibꝫ tam in dc̃a ecc̃lia q̃
ex dc̃am ecc̃liaꝫ ⁊ in eũdo stando ⁊ rede
undo multiplicater inferatur tãgendo
vꝫ inhoneste obsculãdo strĩgendo am-
plexando pĩgitando panos de capite ele
uãdo ipas mulieres cadere faciẽdo ad ipaꝫ
ecc̃liam accedentes ⁊ de ipa recedẽtes ul̃
ad ipam ecc̃liaꝫ accedentibꝫ obuiãdo ⁊ nõ
pmictendo ipas ad dc̃aꝫ indulgẽtiaꝫ ac-
cedere ⁊ de ipa libere recedere. Statuimus
q̃ quicũqꝫ predã ul̃ aliq̃d predtoꝝ comi-
serit ul̃ fecerit puniatur p ꝑtatem uel
capitan in Quingentis libr̃ deñ pusinoꝝ
puoꝝ dandis ⁊ soluẽdis massarijs cõis
pusĩ p ipo cõi recipientibꝫ. Et predã
intelligatur ⁊ locũ habeat infra tempus
quatuor dieꝝ ꝓxĩe pcedentiũ kalas
Augusti ⁊ ipa die kl̃aꝝ ⁊ quatuor diebꝫ
proxime sequẽtibꝫ ipas kl̃as augusti ul̃
ĩfra dc̃uꝫ tp̃us ul̃ aliquo tp̃re dc̃oꝝ dieꝝ.

Si uõ uerba inhonesta ul̃ ↄtumeliosa ⁊
eisdem mulieribꝫ dixerit puniatur in ce
tum libr̃ deñ. Et q̃ quicũqꝫ ceperit ul̃
de aliqua domo extraxerit p violentiaꝫ
ul̃ ↄtra suaꝫ uolũtatem aliqua muliere ci-
uem comitatensem ⁊ districtualem cõis pe-
rusij ul̃ foresem infra dictũ tp̃us quatuoꝛ
dieꝝ ꝓxĩe pcedentiũ kl̃as Augusti ul̃ ĩ ipa
die kl̃aꝝ ul̃ quatuor diebꝫ post ipas kl̃as
Augusti ꝓxĩe sequẽtibꝫ ⁊ infra dictũ tp̃us
ul̃ aliquo tp̃re dc̃oꝝ dieꝝ puniatur p po-
testatem et capitan in mille libr̃ deñ. Et
predã oĩa ⁊ singula locum habeat in oĩ
bus et singlis indulgẽtijs ↄcessis ⁊ co-
cedendis ĩ futurũ ul̃ que ↄcesse dicerentũ
locis ecc̃lijs ⁊ hospitalibꝫ ciuitatis comi
tatus ⁊ districtus pusĩ vꝫ in diebꝫ festi
uitatũ aliaꝝ indulgentiaꝝ aliaꝝ ecc̃le
siaꝝ ⁊ locoꝝ et in die pcedenti ipa fe
sta ul̃ aliq̃d eoꝝ. Et ꝑtas ⁊ capitan
ciuitatis pusĩ qui fuerit p tp̃re possit
teneatur ⁊ debeat vinculo Juramenti
⁊ ad pena mille libr̃ deñ de ipoꝝ salario
in quibꝫ si negligentes fuerit pmissa
facẽ p ipoꝝ sindicatores tp̃re sindicat
eoꝝ debeat sindicãi ⁊ ↄdepnari de pre
dc̃is omibꝫ ⁊ singlis in pnti caplo co-
tentis inquirẽ ⁊ Jnquisitione facẽ ex
eoꝝ officio ꝓprio sine aliquo pmotore
⁊ reptos culpabiles de predc̃is ul̃ aliq̃
predtoꝝ punire ⁊ ↄdepnare in penis
supius declaratis. Et sufficiat ad ple-
naꝫ pbatione oĩum predtoꝝ ul̃ alterius
eoꝝ probatio publice fame quatuor fi-
dedignoꝝ testiuꝫ que fama haberi de-
beat p plena ⁊ sufficienti pbatõe nõ ob-
stante aliquo statuto loquẽte de Jnqui-
sitione ⁊ forma Jnquisitionũ faciẽda
p ꝑtatem ul̃ capitan ciuitatis pusij
⁊ alijs quibuscũqꝫ que in ↄtrariũ loq
retur. Et q̃ de predc̃is ĩ hoc caplo ↄte-
tis nõ possit nec debeat fieri ↄcordia n̄
renũptiatio litis ⁊ Jnstantie litis.

De Ruffiana. Rubrica.

Ruffiana que induceret suo facto ·lxxxviii·
ul̃ opere q̃ aliqua vxor alicuꝰ ul̃

mulier alia bone condictionis et fame comicteret adulterium vel fornicationem capite tonso per civitatem et burgos debeat frustigari et si per famam fuerit probatum possit procedi ad tormenta.

De facientibus facturas. Rubrica.

Lxxxx. Potestas et capitaneus et eorum et cuilibet eorum officiales quolibet mense semel ad minus inquirat contra omnes et singulas personas que faciunt vel fieri faciunt facturas sive veneficia sive incantationes invocando spiritum ad nocendum et illa persona quam invenerit irretitam tali crimine per publicam famam et per unum testem de veritate puniat et punire teneatur in quadringentis libris denariorum pro qualibet vice quas si solvere non poterit et non solverit infra decem dies post condempnationem factam debeat igne cremari ita quod moriatur et quilibet sit accusator et habeat medietatem pene que devenerit in comune. De quibusdam artificibus facientibus stelus cum aliqua muliere. Rubrica.

Lxxxxi. Quicumque spetiarius barberius medicus sartor vel cerdo et quilibet alius qui occasione sue artis habuerit conversationem in domo alicuius vel aliquorum et fecerit aliquod stelus videlicet adulterium vel fornicationem cum aliqua muliere existente in domo supradicta puniatur et condempnetur comuni pisarum in trecentis libris denariorum. De muliere se comiscente lebroso et de xpiana se comiscente iudeo. Rubrica.

Lxxxxii. Mulierem comiscentem se carnaliter alicui lebroso preter quam suo marito potestas et capitaneus postquam scierint per totam civitatem et burgos faciat frustigari et nasum de facie detruncari seu amputari et insuper eam expellat de civitate et comitatu pisarum et non permictant eam toto tempore eorum regiminis reintrare. Et eadem pena puniatur lebrosus cognoscens carnaliter aliam mulierem quam uxorem suam. Et nullus iudeus audeat vel presumat concubere cum aliqua xpiana seu aliquam xpianam cognoscere. Et nulla xpiana audeat vel presumat concubere cum aliquo iudeo seu corpus suum prestare ad carnalem copulam alicui iudeo et qui fecerit contrafecerit igne cremetur ita quod penitus moriatur. Et eadem pena puniatur xpianus qui cognoscit carnaliter aliquam iudeam. Ubi suspendantur latrones et robbatores. Rubrica.

De omnibus sit notorie puniciones que fient de furibus et furtis comissis et robbatoribus strate que comicterentur in futurum statuimus et ordinamus quod per tempore futuro quando occurerit quod aliquis latro vel fur vel robbator strate debeat suspendi per gulam et in furcis pascere corvos idem malefactor debeat suspendi in calbentino in loco ordinato per comune pisarum. De furtis et de pena furis. Rubrica. Lxxxxiii.

Quicumque latro vel fur deinceps furtum comiserit a decem libris infra vel in quantitate decem librarum denariorum inclusive vel supra usque in viginti quinque libras denariorum vel rem vel res valentes usque in dictam quantitatem et venerit in fortiam comunis pisarum pro primo furto condempnetur et puniatur et puniri debeat in quadruplum valoris et extimationis eius quod furatus fuerit comuni pisarum et in restitutione eius quod furatus fuerit parti vel persone cui furatus fuerit. Et nichilominus frustigetur per plateam et streatas burgorum civitatis pisarum possit tamen redimere frustigationem pro centum libris denariorum in pecunia numerata. Si vero secundum furtum comiserit usque in dictas quantitates condempnetur et puniatur in quadruplum comuni pisarum et in restitutione eius quod furatus fuerit ei cui furatus fuerit et nichilominus frustigetur ut supra dictum est et bulletur in facie bulla grifonis ardenti. Si vero tertium comiserit furtum pro publico et famoso latrone habeatur et reputetur et furcis suspendatur que tamen furta ut furcis suspendatur appareat facta diversis locis et temporibus et de diversis rebus. Si vero furatus fuerit a viginti quinque libris supra condempnetur et puniatur pro prima vice Lxxxxiiii.

in quadruplum eius quod furatus fuerit a
com. pis. et in restitutione eius quod furatus fu-
erit. Et nichilominus frustigetur et bul-
letur modo predicto. pro secunda vero vice seu
pro secundo furto quod fecerit a dicta quantitate
vigintiquinque librarum den. supra condempnetur et pu-
niatur et puniri debeat in quadruplum
com. pis. et parti in eadem sententia in resti-
tutione eius quod fuerit furatus ut supra dictum
est et aliis penis supradictis et ultra dictas
penas debeat poni et stare in carceribus
com. pis. per sex menses. Pro tertia
vero vice seu tertio furto a dicta quantitate
supra debeat furcis suspendi, ita quod penitus
moriatur et intelligatur primum et secundum
et tertium furtum ut est dictum supra proximo
v. Si vero tertium. Si vero fuit publicus
et famosus fur furcis suspendatur. Et
Dummodo de furtis factis patri matri
vel alicui alii ex linea ascendenti vel alicui
ex descendentibus fratri carnali vel consobrino car-
nali patruo vel avunculo et nepoti carnali
ex fratre vel sorore carnali, fratri consobrino
sive sit ex paterna linea sive materna, ex
nullus possit accusare nisi tantum ille cui fu-
erit factum furtum, nec de ipsis furtis sic
factis consanguineis supradictis vel alteri ex
eorum possit inquiri nec procedi per pote-
statem et capitaneum vel aliquem officialem
com. pis. nisi ad petitionem illius cui factum
fuerit furtum. De furtis vero factis a
viro uxori vel ab uxore viro non pos-
sit procedi nec per viam accusationis nec per
viam inquisitionis ullo modo. Si
vero fuerit furatus viginti s. den. vel
ab inde infra vel rem vel res valoris vi-
ginti s. den. vel minoris valoris, puni-
atur ita quod bene sit punitus arbitrio po-
testatis vel capitanei inspecta conditione
persone et etiam qualitate usque in decem
libr. den. et in restitutione rei subtracte
vel eius extimationis et hoc fieri debeat
in eadem sententia sive petitum fuerit utrumque
in eadem accusatione sive non. Et idem intel-
ligatur et sit in omnibus dictis casibus in qui-
bus debet fieri restitutio rei furtive sub-
tracte vel eius extimationis. Et idem sit

si procedatur per viam inquisitionis in
dictis casibus vel in altero ipsorum. Si vero
aliquis latro vel fur qui furaretur in
domum intraverit alicuius post furtum factum
et ille cui factum esset furtum, deprehenderit
illum cuius esset dicta domus qua intrasset vel
qui in dicta domo habitaret quod ipsum furem
vel latronem caperet, dicimus quod ipsum capiat
vel capi facere teneatur et captum teneat quo
usque familia potestatis vel capitanei venerit pro
eo vel ipsum ducat in fortia potestatis vel
capitanei, quod si non fecerit solvat pene nomine
com. pis. vigintiquinque libr. den. Vo-
lumus statuentes insuper quod quicumque re-
ceptaverit fures vel furta, robbatores
vel robbarias eadem pena puniatur quem-
admodum punirentur et puniri debent
fures et robbatores per formam statutorum
com. et populi pis. si sciverit fures vel fur-
ta, robbatores vel robbarias acceptavit

De fure nocturno et domum frangente, et
invento in domo ad aliquam cognoscendum, etc.

Quicumque fecerit furtum de nocte . lxxxv.
vel furari voluerit in domo alicuius
et intraverit dictam domum de nocte si ille
cuius domus fuerit vel eius famulus vel
alius qui staret in ipsa domo, illum fu-
rem interfecerit in dicta domo ad penam
aliquam minime teneatur. Si quis
invenerit aliquem ad frangendum domum
qua inhabitaret sive sit ipsa sive non,
vel invenerit in ipsa domo de die vel de
nocte ad furandum vel causa furandi, vel
cognoscendum vel causa cognoscendi uxo-
rem suam vel filiam vel neptem vel cogna-
tam vel aliquam aliam suam consanguineam
vel familiarem cum ea in domo manentem,
et tunc eum offenderit vel interfecerit
ad penam aliquam minime teneatur.

De furtive mutilante vel evacuante alicuius
bursas. Rca.

Quicumque furtive inciderit muti- . lxxxvi.
laverit seu evacuaverit alicuius
bursam vel gheronem vel scarsellam

vel carnerium vel alia re in qua pecuniam quis portet, puniatur in ducentis libris denariorum, qua pena si solvere non poterit sibi manus dextera debeat amputari, et nichilominus fustigetur et condempnetur in eadem sententia parti lese in quadruplum eius quod acceperit. Et quicumque defenderit aliquem qui aliquod de dictis maleficiis commisisset quo minus duceretur in fortia communis Perusii, puniatur nomine pene in viginti quinque libris denariorum. De spoliatoribus raptoribus seu derobbatoribus. Rubrica.

lxxxxvii. Si aliquis male fame aliquem per violentiam spoliaverit de re aliqua, vel rem aliquam rapuerit sive derobaverit, et res valuerit decem libras denariorum vel ultra, furcis suspendatur, ita quod moriatur. Si vero fuerit minoris valoris, condempnetur et puniatur in centum libris denariorum et in restitutione rei vel extimationis ipsius in eadem sententia, sive deductum fuerit utrumque in accusatione vel inquisitione sive non. Et si non fuerit male fame et res fuerit minoris valoris centum solidorum denariorum vel valuerit centum solidorum denariorum, tamen condempnetur et puniatur spoliator sive derobbator seu raptor in quinquaginta libris denariorum, et in restitutione rei qua rapuerit vel derobbaverit vel de qua fuerit quis spoliatus ipsi spoliato seu derobbato, vel ei cui res est rapta, condempnetur in eadem sententia, sive deductum fuerit utrumque in accusatione vel inquisitione sive non. Et si fuerit maioris valoris centum solidorum denariorum, puniatur in ducentis libris denariorum cum restitutione rei de qua facta fuit spoliatio vel derobbatio seu rapina vel extimationis ipsius rei in eadem sententia, sive deductum fuerit utrumque in accusatione vel inquisitione sive non. Dummodo predicta non intelligatur de rebus que valeret minus viginti solidorum vel tamen viginti solidorum denariorum, set de dicto casu pena imponatur arbitrio iudicis de dicto delicto cognoscentis. Et nichilominus spoliator raptor seu derobbator condempnetur in restitutione rei rapte seu derobbate vel de qua facta est spoliatio in eadem sententia si petitum fuerit utrumque in accusatione sive in inquisitione sive non, inspecta conditione personarum et etiam qualitate. Et quod quis sit bone fame vel male sufficiat probatio publice vocis et fame.

De frangentibus carceres. Rubrica.

Carceres communis Perusii existentes in campo batalle communis Perusii in quibus captivi dicti communis detinentur nullus audeat vel presumat rumpere vel frangere, nec de ipsis exire contra voluntatem custodum et sine licentia dominorum potestatis et capitanei vel alterius officialis communis Perusii ex cuius parte fuerint recomendati. Et qui contrafecerit capite puniatur, ita et taliter quod penitus moriatur. Dummodo predicta locum non habeat in illis qui extraherentur de dictis carceribus secundum formam statutorum communis Perusii, nec in illis qui solverint condempnationem eorum, nec in illis qui reverteretur seu duceretur ad potestatem vel capitaneum vel alios officiales dicti communis ad eorum vel alterius eorum requisitionem, aliquo speciali vel generali in contrarium loquente non obstante. Et si aliquis esset detentus in palatio potestatis vel capitanei vel alterius officialis communis Perusii pro aliquo maleficio et talis detentus aufugerit de palatio vel discesserit, habeatur pro confesso de illo maleficio occasione cuius esset detentus. Et intelligatur detentus sive sit mandatum per potestatem vel capitaneum vel iudicem vel alium officialem in cuius curia esset detentus quod non discedat, sive sit custoditus et detentus per familiares dictorum officialium sive per baiulos. Preterea volumus quod pro aliqua curia potestatis vel capitanei vel alterius officialis communis Perusii procedi non possit contra aliquem qui esset detentus in carcere dicti communis ad aliquod exbapnimentum vel condempnationem, nisi habeat licentiam et facultatem comparendi et se defendendi coram curia que procederet contra lxxxxviii.

ipm. Et custodes carceris illi q que pro-
cederetur ducat sub tuta fiducia seu custo-
dia, cora curia pcedente q eum.

De frangente domu vl cameram

LXXXXVIIII. Si quis inuetus fuerit ad frangedum
domu habitatois vl camera alicui
in qua quis artem suam exerceret causa
furadi vl derobandi seu rapiedi. potestas
& capitan, et quilibz eoz eum suspendi
in furcis face teneatur, ita q penitus.
Si no alia domu fregerit causa furadi
vl derobandi siue inuetus fuerit ad fran-
gendum siue no, puniatur de fractoe
in ducentis libz den. et si furatus fuerit
aliqd de dca domo puniatur pena furti
& in penis otentis in caplo loquente
de furtis & pena furis. Et si probatum
fuerit aliquē vre ad frangedum domu
vl cameram alicui causa furadi vl de-
robandi, possit potestas & capitan eu
eius arbitrio odepnare & punire.

De apprehendente vl intrate possessione rei alicui. Rca.

C. Vt omis iurgioz materia radicitus
amputetur, & scandala seditionu
nequissima euitentur, p que vrbes ci-
uitates & oppida sepissime oquassantu,
& ut auara voracitas aliena vsurpan-
tium refrenetur, dicimus & ordinam,
q nullus audeat vl presumat apprehē-
dere occupare vl intrare possessionem
vl tenuta terraz vineaz & gnalr qua-
rulibz aliaz rez imobiliu alicui & a dno
possessaz, vl ab aliquo possessaz tm vl
detetaz tm, causa puadi & puare posses-
sorem vl detetatore sua possessione vl
tenuta sine iuris cognitione facta cora
potate vl capitan, vl aliquo ex officiali-
bus cois pns & sine eoz vl alteri eoz
expssa licentia a predcis dnis & officiali-
bus, vl altero eoz, de iure cognita et
optēta. Et si quis otrafecerit vl duxerit
faciedum, p vice qualibz centu libr den
coi pns solue teneatur. Et nichilo-
minus dcam possessione seu tenutam
reddere & restitue teneatur ei cui accepta
fuerit modo predco & esset dca possessione p-
uatus et eadem pena centu libr den puniat
& puniri debeat turbans aliquē in possessione
vl tenuta alicui rei imobilis qua possideret
vl detineret. Et potas & capitan & predi
officiales cois pns faciat predca firmiter
obsuari et lesos vl molestatos seu turbatos
in possessionibz seu tenutis eoz defendere
teneatur. Ita q nulla violentia vl molestia
vl turbatio eis fiat tpre pnti aliquo vl fu-
turo, q si face neglexerint Quingentas libz
den coi pns solue teneatur, et fructus dcaz
rez iniuriaz passo potas et capitan & oia
dapna ac interesse integralr resarciri fa-
ciat sine mora, que ei predca occasione co-
tigerit euenire. Et de predcis dapnis fruc-
tibus et interesse stetur sacrameto iniuriaz
passi. Si uo possessione vl tenuta rei
mobilis apprehenderit seu ceperit punia-
tur in vigintiquinqz libz den p qualibet
re mobili & in restitutoe possessionis vl
tenute rei accepte in eadem sńia siue
utrunqz fuerit petitu in accusatione siue
no. Et hoc locu habeat de restitutoe posses-
sionis & tenute rei accepte siue fuerit vl
utrunque petitu in accusatoe siue no, et i
omibz dcis casibz et tam de re mobili q
imobili vl extimatione rei mobilis.
Preterea volumus pnti decreto firmit
statuedum, q nullus de ciuitate comita-
tu vl districtu pns vl aliunde, vl aliqua
vniuersitas alicui castri vl ville faciat
vl face audeat vl psumat aliqua caual-
chatam vl ogregatione gentiu i aliqua
pte contatus vl districtus pns, vl alibi,
causa inferedi iniuriam vl molestiam
alicui psone vl alicui vniuersitati alicui
castri vl ville seu alicui ecclie vl mona-
sterio seu pio loco, vl causa apprehēdendi
tenuta vl possessione alicui rei p viole-
tiam sine iuris cognitione. Et qui o-
trafecerit, si fuit marchio comes siue
miles vl natus de prole militari vl vni-
uersitas alicui castri puniatur in qui-
gentis libr den. Et si fuerit popularis
vl vniuersitas alicui ville puniatur i
centu libr den, et de predcis p potatem

et capitan debeat inquiri pena quingentarum libr den p quolibz eorum si in predictis fuerint negligentes ul remissi, que eis debeat auferri tpre sindicatus p eorum sindicatores.

Presenti insup decreto dissolimus, omes iuras confederationes et ligas fctas p tota ciuitate et totu comitatum et districtu pisti Iubentes ipas no amplius fieri, sine uolutate et licetia priorum artiu ciuitatis pisti, et quicumque recceperit ul recipiet aliquos contus ul instra de predictis ligis iuris confederationib ul causa earum quocumqz quesito colore ipos contus debeat dissoluere, et ipi contus et instra debeat no ualere nec debeat executioni madari, et possit contra ea excipi, et exceptiones huiusmodi admicti debeat p officiales cois pisti no obstante statuto loquente de executione confessionum. Et si aliquis fecit talem iurationem ligam ul confederatione et eas et omem ligam facta predicta de causa no dissoluit infra quindecim dies a die publicationis presentium statutorum ul in futurum tales ligas confederationes ul iuras ul instra seu obligationes recipiet puniatur p potatem ul capitan si fuerit de magnatib in quingentis libr den. Et si fuit popularis in trecentis libr den et quilibz possit esse accusator et habeat medietatem banni siue pene, et si probabitur p publicam fama de tali delicto possit ad tormeta procedi, et quo ad dissolutione contus ul ad impediendum executione dictorum instrorum sufficiat publica fama cu uno teste que pro plena pbatoe habeatur. Preterea uolumus qd si factu fuerit bapnimentu ex parte potatis ul capitan ul alterius eorum ul dnorum priorum artiu, qd quis no debeat accedere cu aliqua adunantia gentium ad aliquem locu cum inferendi violentiam alicui, ul cum capiendi possessione p vim alicuius eccle ul rei quam aliquis possideret et postmodum accesserit ul iuerit puniatur de facto in quingentis libr den, et inde inquiratur publice et secrete caplo aliquo no obstante. Et si quis extraheretur ul puaretur possessione alicuius rei ul eccle ul bonorum ipius

et a se possessore ul possessorum tm facta probatione de possessione quam haberet que fieri possit diebz feriatis et no feriatis potas et capitan et quilibz eorum teneatur ipm vim passum reponere in possessione dictorum bonorum et eccle de facto infra octo dies aliquo non obstante a die querele pposite ad penam quingentarum libr den p quolibz eorumdem potestatis et capitan. Item si bladum ul fructus alicuius possessionis fuerint penes aliquem auctoritate curie sequestrati, ille ul illi cum ul quibz fca erit sequestratio, id qd sequestratum erit debeat retinere et nulli dare sine licentia curie et si aliter sponte daret tantundem de suo illi ad cuius petitione facta erit sequestratio dare teneatur. Et si bladu ul fructus penes aliquem integiti seu sequestrati erunt et ab eo p vim fuerint p aliquem accepti infra tertia diem, potati ul capitaneo debeat denumptiare illum ul illos qui p vim tales res accepissent ul accepissent, qd si no fecerit dictu bladum seu fructus illi persone ad petitione cuius dicta integumeta seu sequestrationes fca fuerint de suo soluere teneatur. Et talis p vim accipiens puniatur in centu libr den et ad restitutione rei et fructuum cogatur p potatem et capitaneum ciuitatis pisti de facto sine aliquo processu.

De impressionibus et violentiis non fiendis p laycos clericis in bonis ecclarum. Rca.

Q Boniam inter alia que a iure prohibentur, est impressio laycorum que aliquando vacantibz ecclis et rectoribz fieri consueuit, et electiones p violentia et impetu laycorum facte a iure reprobantur, prouidemus et reformamus, qd si aliqm aliqn contigerit vacatione alicuius eccle p morte ul renumptiatione ul aliquo modo alicuius plati ul rectoris esse in ciuitate comitatu districtu ul diocesi pisti, qd nullus laycus ad locu in quo electio celebrari deberet ul in quo esset aggregati p electore futuri plati accedat ul prope ipm locu, in comitatu uo nullus laycus accedat ad ipm locu ul prope ipm locu ad tria miliaria pp que accessum prope ipm locu in diocesi .C1.

ul' districtu p tria miliaria ut dictu e verisimilit' electores tunc possent, nec se intromictant de electione predicta. Et qui contrafecerit si fuerit de populo in quingentis libr' den', et si fuerit miles ul' de prole militari ex paterna linea comes ul' marchio ul' cattaneus quadrupla pena puniri debeat, et si fuerit forensis capite puniatur, ita q' moriatur. Et idem intelligatur in electorib' canonicorum et monacorum cuiuscumque ecclesie civitatis et comitatus pis'.

Item q' vacante aliqua ecclesia et durante ipsa vacatione ul' post electione facta de aliquo prelato an confirmatione ipsius, ul' quando duo ul' plures prelati dicerent se electos seu institutos ul' positos seu q' esset contentio int' prelatum et capitulum ul' parte capituli cu alia parte capituli ul' inter instituentem et qui diceret se institutos nullus laycus civis ul' comitatensis ul' forensis aliquas possessiones dictarum ecclesiarum conducat nec emat ul' alio titulo accipiat ab aliquo de fructib' redditib' et proventibus qui no essent percepti tempore quo emeret ul' conduceret ul' alio titulo acciperet de bonis reb' terris et possessionib' ipsarum ecclesiarum nec ad ipsos fructus percipiendos cu titulo ul' sine titulo cu armis ul' sine armis, ul' cu gentiu congregatione ul' sine talium ecclesiarum accedat. Et qui contrafecerit si fuit popularis i quingentis libr' den', et si fuit miles ul' de prole militari ex paterna linea ul' comes marchio ul' cattaneus quadrupla pena puniri debeat, et si fuerit forensis capite puniatur, ita q' moriatur, et in restitutione rerum ablatarum in eadem forma condepnetur.

Item si fuerit aliqua contentio alicuius ecclesie inter duos rectores ul' institutos, ul' int' duos qui diceret se prelatos, nullus laycus in favore alterius ad ipsas ecclesias et possessiones ipsarum accedere debeat, sub penis superius denotatis.

Item q' nullus laycus accedat ad spoliandum aliquem clericu possessore ul' detentorem alicuius ecclesie ul' ipm clericum, preter sine licentia dominorum potestatis et capitanei, et priorum et camerarii[?] civitatis pis' de quib' licteris apparere debeat publice scripture, nec associet aliquos clericos ad spoliadum seu possessionem auferendum ul' qui spoliaret aliu clericum, ul' auferret aliqua ecclesiam ul' possessionem alicuius ecclesie ul' fructus redditus et proventus, seu alias res, nec ad ipam ecclesiam ablata ul' fructus et res ablatas manutenendas defendendos conservados manutenedas accedat nec cu eis stet in dicta ecclesia seu bonis ipsius ecclesie, ul' ppe ipas ecclesias. Et qui contrafecerit si fuerit de populo in quingentis libr' den', si fuit miles ul' de prole militari ex paterna linea ul' comes ul' marchio ul' cattaneus quadrupla pena puniri debeat, et si fuerit forensis capite puniatur, ita q' moriatur, et in restitutione rerum ablatarum in eadem forma condepnetur. Et nichilominus potestas et capitaneus teneatur revestire et restituere, seu revestiri et restitui facere spoliato ecclesiam et alias res et bona quib' privatus vel spoliatus fuerit secundum formam statutorum populi pis'.

Item q' si bapnitu fuit publice in platea comunis pis' p bapnitorem sono tube premisso, q' nulla persona vere valeat ad aliquem locum ul' fuerit preceptum aliquo p dominum potestatem capitaneum ul' aliquem eorum et aliquis postea contrafecerit, puniatur contrafaciens p vice qualib' in ducentis libr' den', que pena possit et debeat ei de facto auferri, salvis contentis in penis semp sup' in hoc capitulo declaratis.

Item q' de omnib' supradictis et sup predictis et quolib' predictorum in hoc capitulo contentorum possit dominus potestas et capitaneus et quilib' eorum ex suo officio et sine aliquo promotore et ad petitione cuiuscumque teneatur inquirere, et contra reptu culpabilem etiam p unum testem de visu, ul' p fama publicam possit teneatur et debeat procedere ad tormenta, et reptu

culpabilem etia p unu testem de visu ul p fama publicam possit teneatur et debeat procedere ad tormenta & reptu culpabilem punire & condepnare in penis supradictis. Et potestas & capitaneus & quilib3 eoru teneatur & debeat omnia & singla in hoc caplo contenta obseruare et executioni madare simpliciter put iacent feriis & dieb3 feriatis indictis ul indicedis etia ad honore dei no obstantibus sub pena mille libr den de quib3 omnib3 debeat p eoru sindicatore sindicari expsse & condepnari in penis supradictis si culpabiles fuerit repti etia ex mero eius officio.

De accipiente tenuta sua auctoritate de re sibi relicta. Rca.

.c.ij. Nemo sua ppria auctoritate accipiat tenutam ul possessione alicui rei quam moriens seu faciens ultima uolutatem ei dimisisset seu reliquisset. Contra no faciens pdat uiginti quinq3 libr den Et insup ipso iure cadat a iure suo et tenutam quam acceperit restituere teneatur Et hoc locu habeat i rebus mobilib3 & imobilib3 se se q3 mouentibus Et hoc no intelligatur in hrede uniuersali instituto hered in aliquo testameto ul succedente ab intestato uniuersalit & in substitutis directo.

De exterminante. Rca.

.c.iij. Si quis exterminauerit seu terminum remouerit existente missum p diffinitione & terminatione rerum uicinoru Quinquaginta libr den in pecunia nuata soluere teneatur p quolib3 termino et in suo loco terminus reponatur p eadem sentiam & instantiam. Et nullus audeat ul psumat exterminare seu terminos extrahere qui essent inter res seu comunatias cois p[...] & res spetialiu psonaru et qui contrafecerit centu libr den coi p[...] pene noie soluere teneatur & sufficiat hoc casu probatio contra delinquentem

duoru testium de fama cu sacrameto accusatoris et quilib3 de predictis possit esse accusator. Et quia termini sunt conseruatores pacis Statuimus & ordinamus q nullus habens ul possidens aliqua rem imobilem iuxta grippum alterius ex parte inferiori ne termini cadat ul grippus minetur ruinam possit se appropinquare termino ul terminis seu grippo cu aliqua forma ul forma aliqua facere seu fieri facere ad duos pedes ad pedem cois p[...] Et si oporteb[...]it fieri forma fiat ad duos pedes a longe ut dictu est & tunc fiat & fieri possit caua seu cupa duob3 pedib3 tm et no ultra. Et qui contrafecerit ul fieri fecerit puniatur p uice qualib3 in quinquaginta libr den soluedoru modo predicto. Et ad probatione predictoru sufficiat formam esse missam contra dictam forma & modu & habeatur p plena probatione contra eum in cuius re forma missa fuit. Possit etia et teneatur & debeat maior sindic & iudex iustitie mictere unu notariu ex notariis suis ad uidendu dictam formam ad petitione cuiuique petentis Et si inuenerint facta contra forma pntis legis & debeat sic faciens ul fieri faciens condepnari in pena predicta & stetur relationi ipsius notarii & habeatur p plena pbatione dumodo quando iuerit faciat prius citari altera ptem ut adesse debeat ad dictam forma uidendum cuius maioris sindici sit et esse intelligatur iurisdictio de predictis cognoscendi & teneatur predicta facere & fieri facere sub dicta pena Quinquaginta libr den que ei de facto auferre debeat p suos sindicatores tpre sui sindicatus. Volumus etia q quis no possit laborare nec laborari facere iuxta grippu alterius ul que habet coem cu alio ul iuxta uiam uicinalem ul qua habet coem cu alio ppe ad duos pedes ad pedem cois p[...] sub pena predicta.

De batalia no fienda p plateam. Rca.

[illegible]
[illegible]
[illegible]

.C iiij. Quoniam ex batalia que fit in platea
comunis pistorii videtur quodam modo ci-
uitas deformari, Statuimus quod in futurum
nulli liceat bataliam incipere in dicta platea
cum armis uel sine armis, uel lapides p-
hicere uel prelia facere, et qui contrafecerit pro
uice qualibet puniatur in quinquaginta libris
denariorum, et de predictis potestas et capitaneus et qui-
libet eorum possit et teneatur ex officio in-
quirere pena Quingentarum librarum denariorum. In
campo batalie autem dictis ludus et bata-
lia impune fieri possit non obstante ca-
pitulo aliquo statuti in contrarium loquente.
Si quis uero die dominica uel in festo omnium
sanctorum quo uel qua consueuit fieri prelium
in campo batalie tempore quo fieret plurium
portaret uel deferret in campo prelii uel
super murum ab angulo domus exclusiue
olim ciuti nicholitti et nunc Angeli domini
Legerii usque ad ecclesiam sancti Donati ferrum
aptum ad offendendum, videlicet cultellum uel
alia arma ferrea seu aliquod genus armorum
ferri offendibilia puniatur ac si ea por-
tasset in platea comunis pistorii. Et si quis
euaginauerit in dictis locis campi uel super
murum arma offendibilia tempore quo fie-
ret plurium condepnetur in ducentis libris
denariorum. Et si tunc cum dictis armis in dictis
locis uel altero ipsorum aliquem offenderet
cum sanguinis effusione, puniatur in am-
putatione manus. Et si sine sanguine
percusserit cum dictis armis puniatur in Quin-
gentis libris denariorum. Et idem intelligatur
in omnibus rebuccis adherentibus et exeuntibus
ad dicta loca prope ipsa loca per decem passus
ita quod passus intelligatur esse quinque
pedum ad pedem comunis pistorii designatum
in campanili sancti laurentii. Item ad
euitanda maleficia enormia, statuimus
quod nullus deinceps audeat uel presumat
aliquem offendere uel aliqua offensione
facere, uel fieri facere in campo batalie nec
etiam super murum dicti campi, scilicet super mu-
rum ab angulo domus exclusiue olim
ciutti Nicolitti et nunc Angeli domini lege-
rii ad ecclesiam sancti Donati in die consueta
plurium, tempore quo fit plurium cum aliquo genere

armorum offendibilium de ferro uel aliquo alio
genere uel spetie metalli pena offensori si ho-
micidium comiserit uel comicti fecerit ampu-
tationis capitis ipsius offensoris et offendi
facientis, ita quod moriatur sine aliquo reme-
dio uel redeptione pecunie. Et si aliter offen-
deret uel offendi faceret dicto tempore cum dicto
genere armorum cum effusione sanguinis, eius
manus dextera sibi debeat amputari, et si dicto
tempore offenderet uel offendi faceret sine sa-
guinis effusione ab angulo dicte domus
condam dicti Ciutti et nunc Angeli domini legerii
exclusiue usque ad dictam ecclesiam sancti donati
puniatur quadrupla pena qua puniri de-
beret si in dicto loco alio die quam die prelii
tale maleficium comisisset. Et idem per
omnia intelligatur in omnibus rebuccis ad-
herentibus et exeuntibus ad dicta loca prope ipsa lo-
ca ad decem passus, ita quod passus intelli-
gatur ut supra in proxime precedenti capitulo declaratur.
Item nullus faciat nec facere
debeat in diebus dominicis nec aliis diebus
aliquod prelium in platea comunis pistorii, sub
pena Quingentarum librarum denariorum pro qualibet
uice qua contrafactum fuerit in predictis. Et
Et nullus audeat uel presumat portare
tempore prelii de campo batalie in ipso campo
seu super murum uel alibi ubi dictum plurium con-
tingeret fieri aliqua plubarolam uel ma-
zam ferream, uel ferrata uel metalli, sub
pena centum librarum denariorum pro quolibet contrafaci-
ente. Possint tamen portare mazam li-
gneam, targiam tabulatum, pauesem,
gamberolos et bracciaiolam, bastone uel
cacone, lamerias barbuta cum masgllis,
elmum clausum et omnia arma consueta
portari ad dictum prelium et gamberias.
Et si quis tempore prelii proiecerit de aliqua
turri, uel de aliqua domo lapidem uel la-
pides uel aliquid aliud aptum ad nocen-
dum in dictum locum plurium, in eadem pena
centum librarum denariorum pro uice qualibet condepne-
tur. Et de predictis omnibus et singulis in
hoc capitulo contentis potestas et capitaneus et
quilibet eorum omni die lune proxime sequente
Inquirere debeat ex eorum et cuiuslibet eorum
officio, et ad petitionem et promotionem cuius-

.CXXX. a Ad hoc ut magnates delinquentes melius
et facilius puniatur et ut tollatur eis
facultas delinquendi. Statuimus quod si potestas
vel capitaneus post sonum campane que pulsa-
tur de sero pro pena dupla loquetur cum ali-
quo ex magnatibus predictis vel eius iudices
potestatis vel notarii seu iudex iustitie vel ma-
ior sindicus officialium communis pisani puniantur
quilibet eorum contrafaciens pro qualibet vice in
centum libr. den. et de hoc post suum sindicato-
rem expresse sindicetur et condempnetur. ¶ Et
quia potestas et capitaneus et alii officiales in
punitione predictorum magnatum delinquentium
se exibent negligentes ac etiam se simulant
ignorare quod fiunt, et alii terrore et metu
ipsorum magnatum non accusant. Statuimus
quod quilibet volens ponere cedulas delicta con-
tinentes contra dictos magnates vel aliquem ipsorum
cum nominibus et pronominibus testium et delinque-
tium et anno et mense et loco in cippis pa-
latiorum potestatis et capitanei vel alterius eorum po-
ssint eas ponere et mictere. ¶ Et potestas
et capitaneus et quilibet eorum cum presentia x
septem priorum artium et in presentia massariorum
communis pisani et suorum notariorum et notariorum ipsorum
priorum qualibet ebdomada faciat aperiri ipsos
cippos, et si invenerit aliquas cedulas predicta
dicta delicta continentes legantur in presentia
civium predictorum et aliorum adesse volentium publi-
ce et palam. Et dicte cedule per dictum notarium
registrentur et cuilibet exibeat postulanti
copie ipsarum sine nominibus testium, et exinde te-
neatur potestas contra illos qui reperirentur in
cippo palatii communis et habitatoris ipsius pote-
statis et capitaneus contra illos qui reperirentur
in cippo palatii populi et habitatoris ipsius ca-
pitanei statim inquirere et inquisitionem fa-
cere contra nominatos magnates in ipsis cedu-
lis. Et testes nominatos et alios in ipsis re-
cipere et veritatem ab eis invenire, et ipsum
processum infra mensem a die inventionis
facte in cippis de eis vel aliquo ipsorum nume-
randum per sententiam terminare. Et si potestas
vel capitaneus in predictis fuerint negligentes,
in quingentis libr. den. tempore sui sindicatus
post suum sindicatorem puniatur, de quibus ex-
presse sindicetur. ¶ De quibus cippis unam
clavem habeat priores artium et aliam massarii
communis et aliam clavem cippi palatii populi habeat

capitaneus et aliam clavem cippi palatii potestatis
habeat potestas, ita quod unus sine aliis non pos-
sit aperire. ¶ Et quod dicitur de cedulis mic-
tendis in dictis cippis et de modo procedendi
contra dictos magnates locum habeat et intelliga-
tur etiam contra illos magnates et eorum familias
et familiares sive de magnatibus sive de po-
pularibus essent familiares qui portarent
spatas stocchos costellerios spontones fal-
ciones bastone vel maçam ferri tabulatia
tavegioctos et bracciaiolas per platea sive pa-
latia communis pisani. ¶ Et hoc habeat locum in
masculis tantum, ita quod nulla mulier licet sit
de magnatibus possit incippari. ¶ Item quod
exinde in antea mictatur et micti possit in
dictis cippis cedule continentes infrascripta
maleficia tantum, scilicet maleficia que committere-
tur vel commissa essent per aliquem vel aliquos
de magnatibus vel de populo militari vel eorum
familiares etiam si esset de populo ipsi fami-
liares vel que aliquis eorum per se vel alium
fieri fecisset vel faceret contra aliquem populare
vel populares vel de populo pisani civitatis vel
comitatus pisani in persona possessionibus vel
rebus vel bonis et etiam de introytu palatiorum
vel delatione armorum contentorum in presenti capitulo,
super quibus et de quibus per dictum potestatem et ca-
pitaneum et alios officiales procedatur et pro-
cedi et fieri debeat secundum formam et modum
dicti capituli. ¶ Alia non maleficia seu de
aliis maleficiis nulle cedule mictantur nec
micti possit nec debeat in dictis cippis ni-
si per formam presentium statutorum fuerit per-
missum. Et si immicteretur non valeat nec
teneat nec super eis procedatur nec procedi x
possit ullo modo, et si procederetur non te-
neat processus ipso iure. ¶ Et quod cedu-
le extrahentur de dictis cippis examinetur
secrete per illos qui adesse debent aperture
cipporum et ille que non continerent dicta malefi-
cia de quibus secundum dictam formam presentis capituli
cedule non possit immicti in cippis non le-
gantur publice nec publicentur sed dilani-
entur et in secreto teneatur per massarios
communis pisani qui debet interesse aperture
cipporum. ¶ Alie vero cedule legantur et pu-
blicentur et super eis et maleficiis in eis conte-

tis procedatur secundum modum et formam supra in hoc capitulo denotatam aliquo capitulo generali vel speciali in contrarium loquente non obstante. Et hec habeat locum in masculis tantum ita quod nulla mulier que sit de magnatibus possit incippari.

De iudicibus intrantibus scalam portam palatii populi. Rubrica.

CXXXI. Iudices et advocati scalam porte palatii populi pisani per quam itur in claustrum et etiam superius intrare non possint nec debeant pena centum librarum denariorum iudici et advocato sic intrante nisi capitaneo permictente et licentiam dante.

De magnatibus offendentibus populares. Rubrica.

CXXXII. Ne magnates habeant materiam offendendi homines de populo pisano Statuimus et ordinamus aliquo capitulo non obstante quod si aliquis marchio comes vel cattaneus vel miles vel aliquis qui sit natus de prole militari ex paterna linea legitime vel non legitime natus interfecerit vel interfici fecerit aliquem de populo pisano iudicem vel notarium vel alium qui non sit de prole militari ex paterna linea in civitate comitatu vel districtu pisano Salvo in locis in quibus est pena capitis puniatur quadrupla pena qua puniretur aliquis popularis interficiens vel interfici faciens aliquem popularem secundum formam statuti qua pena de suo solvere teneatur et si eam de suo non solverit termino sibi dato reservato sibi remedio statuti secundum formam statuti capite puniatur ita quod moriatur et alia patiatur secundum formam statutorum faciendum de homicidio mentione. Et si aliter offenderit vel offendi fecerit vel aliud delictum vel iniuriam fecerit vel fieri fecerit contra aliquem de predictis popularibus puniatur quadrupla pena qua puniretur aliquis popularis offendens vel iniuriam faciens alicui populari. Et contra dictos magnates possit inquiri et ad tormenta procedi in casibus in quibus permictitur inquisitio et tortura secundum formam statutorum comunis pisani. Et intelligatur esse tantummodo de populo pisano quicumque est vel esse consuevit vel esse potest de consilio populi et iudices et notarii qui non fuerint nati de prole militari ex paterna linea et omnes alie persone de civitate et comitatu pisano que sint subiecte in temporalibus iurisdictioni potestati et capitaneo comunis pisani in civilibus et criminalibus qui non sint comites marchiones cattanei vel milites vel nati legitime vel non legitime de prole militari ex paterna linea. Et si aliquis de populo pisano scienter associaverit aliquem magnatum legitime vel non legitime natum ad aliquod homicidium faciendum in locis in quibus est pena capitis capite puniatur ita quod moriatur. In aliis non locis tam comitatus quam civitatis pisani si scienter associaverit aliquem magnatem legitime vel non legitime natum ad homicidium faciendum solvat quadruplicem penam sicut magnas qui maleficium perpetraret vel perpetrari faceret et ipsam penam de suo popularis associans magnatem legitime vel non legitime natum ad predicta solvere teneatur. Et si pervenerit in fortiam comunis pisani et non solverit de suo termino sibi assignato reservato sibi remedio statuti capite puniatur ita quod moriatur. Et si talis popularis non pervenerit in fortiam comunis pisani cogatur penitus magnas associatus qui pervenerit in fortiam comunis pisani pro dicto populari solvere dictam penam. Et si non aliquis de populo ut predicitur associaverit aliquem magnatem legitime vel non legitime natum ad aliquod aliud maleficium committendum solvat quadruplicem penam sicut magnas qui maleficium perpetraret vel faceret perpetrari. Et si talis popularis non pervenerit in fortiam comunis pisani cogatur dictus magnas associatus pro eo solvere dictam penam. Et nullus de populo pisano sive sit civis sive sit comitatensis sive districtualis audeat vel presumat aliquem comitem marchionem militem vel natum de prole militari ex paterna linea legitime vel non legitime natum cuiuscumque status et conditionis existat associare ad aliquod maleficium committendum nec cum eo esse vel stare tempore quo dictum maleficium committeretur seu fieret nec ad aliquas occupationes seu invasiones faciendum de bonis seu rebus alicuius vel ab eo possessis in civitate comitatu seu districtu pisano seu alicuius ecclesie vel hospitalis alicuius vel etiam alibi. Et si quis contrafecerit puniatur quadrupla pena qua puniri deberet talis nobilis de nobilibus de quibus dictum est pro delicto et maleficio quod committeretur in invasione seu occupatione quam faceret. Et quod de predictis possit inquiri sufficiat publica fama. Et si revocaretur in dubium utrum magnas offendens vel offendi faciens ut continetur superius in toto presenti capitulo

Et tam de civitate quam de comitatu et districtu pisano

fuerit de magnatib3 & alit' pbari no posset
sufficiat pbatio publice fame q fuit de
magnatib3 legitie ul no legitie natus ita
q pbatio publice fame ad predca p plena
pbatione habeatur. ¶ Et ad pbandu q ali-
quis de magnatib3 ul de prole militari nat9
legitie ul no legitie natus fecerit comicti
p aliquē suū familiare ul aliquē aliu aliq
maleficiu cont' aliquē de pplo pul' sufficiat &
suffice debeat fama publica & habeatur p
plena & legitia pbatoe. ¶ Et testes qui re-
cipientur sup predcis ul aliquo predcor' cont'
predcos magnates ul aliquos offensores
predcos no possit repbari. ¶ Et de predcis
& quolib3 predcor' potas & capitan possit
teneatur & debeat inquire & inquisitionem
face cu pmotore & sine pmotore ex officio
publice & secrete.

De magnatib3 contra populares iura recipi-
entibus. Rca.

.CXXXIII. Statuimus & ordinamus q nullus ex
miles comes marchio cataneus ul
natus de prole militari ex paterna linea au-
deat ul psumat p se ul aliu recipe ul in se
trasferre aliqua actione psonalem ul iuris
cessione recipe quocuque titulo contra aliquē
ppulare3 nec etia reale si res in qua ul occa-
sione cui tales actiones copeteret aut co-
petere diceretur tpre cessionis no possidere-
tur p cedente nisi talis cessio fieret a suo
creditore cont' aliu p eo ul cu eo obligatum
ul a suo consorte in cotu divisionis ul a suo
pcuratore ul curatore. Et si contrafacet ta-
lis cessio no valeat nec teneat ipo iure nec
ex ea possit agi ul aliquid peti & cedens p-
dat ipo iure actione & puniatur in centu
libr den' cor' pul' tam cedens q cessiona-
rius. ¶ Mandamus etia q nullus de p-
dcis nobilib3 audeat ul psumat emere
ul alio quocuque titulo recipere p se ul ali-
um aliqua rem unde ul de qua ul occasi-
one cui esset aliqua questio causa seu lis
int' aliquos mota ul incepta etia p sola
citatione ul missione ul libelli seu petitois
oblatione ul p copmissu3 in aliquē factu
et qui contrafecerit solue debeat & solvat cor
pul' pene noie ducetas libr den'. Et in ea-
dem pena codepnetur cor' vendens ul alie-
nas & talis alienatio no valeat ipo iure

et p inde pcedat iudiciu sive questio pmissa ac
si alienatio ul traslatio rei ul possessionis fca
no esset. ¶ Nec missioni in tenuta & posses-
sione talis rei talis emens ul alio titulo ex
recipiens seu possessione postea adipiscens
possit contradicere no obstante possessione qua
diceret se aliquis miles ul natus ex prole
militari ex paterna linea seu comes ul ex
marchio se habere post litez questionem
ul causam mota p eu modu ut dictu est.
¶ Et potas et capitan & eor' iudices ul of-
ficiales cora quo ul quib3 fuerit questio
talis pcedat ad missione & ad alia put vi-
derit convenire & ipm missu3 defendere te-
neantur sub pena predca. Et de predictis
omib3 possit inquiri & si constiterit p fama
publica ad tormeta pcedi et esse quilibet
possit accusator.

De forese offendente ppulu cotatesem ul
districtualem pul'. Rca.

Quicumque foresis occiderit aliquem .CXXXIIII.
cive ul cotatesem ul districtuale3
pul' ul mebru aliqd i totu mutilavit ca-
pite puniatur sine aliqua redemptione ita
q moriatur. ¶ Si aute pcussit cu ferro
maça de ligno aut alia re apta ad nocedu
in facie aut in gula et ex pcussione sagus
exiverit & cicatrix seu signu cadens ppetuo
remaserit aut mebru3 debilitavit alicui ci-
vi cotatesi ul districtuali ppl'no & in for-
tiam cois pul' venerit manus dextra sibi
debeat amputari. ¶ Si vo in fortia cois
pul' no venerit sive no extiterit in dca
pena debeat codepnari. ¶ Et si alr offe-
derit aliquē cive cotatesem ul districtu-
alem pul' puniatur scdm maleficiu qd
fecerit quadrupllici pena qua puniretur
ppl'nus qui talia maleficia comicteret
cont' aliu ppl'nu. Et si cocordia fieret int'
dcos foreses & ppl'nos de illis iniuriis
de quib3 pot fieri cocordia scdm formam
statutor' volumus q dcus foresis qui
receperit cocordiam a ppl'no codepnetur
in dimidia pene que ei imponeda esset
si cocordia facta no esset. ¶ Ut autem
foresis se valeat melius ab inferendis
iniuriis pcavere ordinamus q si aliqs
foresis assotiaverit aliquē ul pstiterit
auxiliu consiliu & favore alicui de civita-

te comitatu vel districtu pis. ad aliquod homici-
dium faciendum, et capi poterit, capite pu-
niatur ita quod moriatur. Et si ad percussiones
faciei faciendum unde signum remanserit evi-
dens, vel ad membrum perpetuo debilitandum vel
mutilandum, nasum, aurem, barbam vel tonden-
dum oculum vel mutilandum aliquod aliorum me-
brorum de quibus fit mentio in statuto et ca-
pi poterit sibi manus dextra debeat am-
putari. Si vero capi non poterit vel non com-
paruerit in dicta pena debeat condempnari.
¶ Et si associavit vel prestiterit auxilium consi-
lium vel favore ad comictendum aliquod ali-
ud maleficium reale vel personale solvat qua-
druplicem penam quam solvere deberet qui ma-
leficium comiserit secundum forma statuti populi
pis. ¶ Foreses autem intelligatur esse si-
ve offendant sive offendantur quo ad
maleficia et delicta omnes qui non steterint
seu habitaverint ipsi vel eorum antecessores seu
non stabunt vel non habitabunt in civitate
vel burgis vel suburgis pis. vel eius comi-
tatu familiariter per tempus decem annorum co-
ntinue. ¶ Illi vero foreses qui steterint
et habitaverint seu stabunt vel habitabunt
in futurum familiariter per dictum tempus decem
annorum continue, habeatur et tractetur et habe-
ri et tractari debeat quo ad maleficia et
delicta pro civibus pisanis hoc modo et for-
ma videlicet quod si aliquis de magnatibus aut
de prole militum offenderet talem foresem
vel a tali forese offenderetur quod tali offe-
denti inferatur illa pena que inferri de-
beretur magnati si talem offensam fecisset
vel faceret contra magnatem. ¶ Si vero aliquis
popularis pisanus offenderet talem fore-
sem, puniatur ac si talem offensam feci-
sset vel comisisset seu comicteret contra po-
pulare. ¶ Si autem talis foresis offende-
ret aliquem popularem pis. puniatur dupli-
ci pena qua puniri deberet popularis pis.
si ipsam offensam comisisset vel comicteret
contra popularem pisanum. ¶ Et predicta non in-
telligatur in doctoribus et eorum familiis et
scolaribus foresibus continue horis ordina-
tis intrantibus scolas doctorum ad audiendum
et hic morantibus causa studii qui tracten-
tur et habeatur et sint quo ad predicta pro
veris et originariis civibus pisanis, et
idem sit et esse intelligatur in eorum famulis.

¶ Et etiam intelligantur predicta in omnibus aliis
qui per forma presentium statutorum haberi de-
beat pro civibus pisanis, ita tamen quod dicti doc-
tores et scolares vel eorum familiares vel al-
ter eorum non possit recipere nec facere aliquam
procuratione vel advocatione in aliqua cu-
ria comunis pis. nec aliqua iura recipere contra
aliquem pisanum, pena centum librarum denariorum pro
quolibet contrafaciente et qualibet vice et iuris-
dictio non valeat ipso iure. ¶ Item dicimus
statuentes, quod nullus qui fuerit civis pis.
habeatur et haberi possit pro forese non
subiecto comitatui ad maleficia et occasione pu-
nitionis maleficiorum ex eo quod non solvisset
hactenus datas et collectas impositas et
imponendas imposterum per comune pis. nec contra
aliquem possit opponi quod pro forese vel non
subiecto habeatur ex predicta causa. Et si
oppositum fuerit oppositio sit nulla ipso iure,
et perinde procedatur ac si non opponeretur.
¶ Et ne super dicto capitulo questio seu lis ori-
atur, dicimus declarantes, quod quicumque fore-
sis habitavit vel habitabit in futurum
per tempus viginti annorum continue in civi-
tate pis. et habuit libram suam in civitate
vel burgis pis. et habuerit domum terram
vel vinea in civitate vel districtu pis. quas
non emisset in fraudem et alia fecerit
et observavit et adimpleverit que facere
observare et adimplere tenentur ex forma
alicuius statuti populi pis. talis foresis pro
cive et pisano habeatur et tractetur ut
civis et gaudeat privilegio civium pisa-
norum in omnibus et ad omnia, non tamen quo
ad officia et non aliter ullo modo. ¶ Preterea
eo quod dictum est supius non obstante, or-
dinamus quod filii pisanorum civium et comi-
tatensium, sive legitimi sive non legitimi,
vel non legitime nati, non intelligatur fore-
ses si constabit per fama publica ipsos fu-
isse filios alicuius pisani civis vel comi-
tatensis, legitimos vel non legitimos et ap-
pareat libra patrum talium filiorum scripta
in libris comunis pis. et appareat quod servive-
rit vel serviat comuni ut alii pisani, nec obstet
talibus filiis locus in quo fuerint nati si-
ve in civitate et districtu pis. vel alibi i-
nquocumque loco, dummodo tales filii in ci-
vitate vel burgis vel comitatu habitet et

moretur. Et quia no uidetur queniens q
hoies de iurisdictoe cois pus. 7 terrar sub-
missar 7 recomedatar 7 submictendar
7 recomedandar p foresib habeatur. Sta
tuimus q hoies Castri plebis no intelliga-
tur foreses nec p foresib habeatur s3
habeantur 7 tractentur 7 puniantur p com-
mictendis p eos 7 in eos 7 in casibus
ciuilib 7 criminalib ut alij ciues pus
no tam p ppl'arib habeatur si a magna
tibus pus offenderetur. s3 puniatur ma-
gnas offendens ea pena qua puniretur
si alium magnate offendiss3. Et qd dictu
est de hoib castri plebis. Idem de hoib
ciuitatis Nucerij. Ciuitatis assisij. Castri
canarie. Gualdi. Gomareggi. Saxiferratj
submissis coi pus. Et in alijs hoib alior
locor 7 terrar submissar 7 recomedatar
submictendar 7 recomedadar coi pus p
singula intelligatur 7 locu habeat. dumo
pusinj districtuales 7 comitatenses cois pus
habeatur ab eis p ciuib 7 castellanis ipar
terrar castror 7 locor in ciuilib 7 cri-
minalib. Et predta locu habeat durate
tpre submissionis ul recomedationis 7 quo
stabit submissi ul recomedatj coi 7 ppo
pusino. De offendente exbapnitu3 cois
pus. Et de exbapnito offendente. Rca.

·Cxxxv· Si aliquis exbapnitus 7 condepnatus
cois pus p maleficio 7 causa ma-
leficij p quo maleficio 7 ca cuius maleficij
7 cuius exbapnimenti 7 condepnationis possit
dcus exbapnitus 7 condepnatus impune
offendi scdm dispositione 7 forma stat
cois pus. ul si quis exbapnitus 7 condep-
natus causa alicuius maleficij comissi
cuius maleficij 7 cuius exbapnimenti 7 condep-
nationis causa is qui dictu exbapnitu
7 condepnatu3 occideret debet condepnari 7
dimidia pene qua deberet condepnari oc-
cidens no exbapnitu3 ul condepnatu s3
forma statuti fecerit homicidiu in p
sona ciuis ul comitatensis ex ciuitatem
7 comitatu pus p potatem 7 capitaneu seu
alteru eor pdcte in amputatoe capitis
condepnetur. 7 eidem si capi poterit caput
faciat seu faciat amputari ita q moriatur.

Si aute aliquem ciue ul comitatense per
cusserit extra ciuitatem 7 comitatu pus 7 ex
percussione ul p percussione sanguis exiuit
potas ul capitan manu dextera ei faci
at amputari. Et si alr offenderit aliquem
ciuem ul comitatensem extra ciuitate ul co-
mitatu3 pus quadrupla pena condepnetur
qua condepnari deberet si offensa facta
esset ab eo qui no esset bapnitus 7 condep
natus. Et quia exbapniti 7 condepnati
tales ut plurimu moratur 7 habitat in
terris subiectis 7 submissis dco coi 7 etia
in alijs terris no submissis nec suppositis
circumstantib 7 ueniut aliqn in comi
tatu pus 7 hoies tam ciues q comitatenses
occidut uulnerat 7 derobat 7 spoliant
7 faciut ipos comitatenses se redime qd e
abhominabile audire ad obuiadu3 pre-
dcis 7 ut circa predta de opportuno re
medio puideatur. Qd si aliquis exbap
nitus 7 condepnatus cois pus postq fu
erit condepnatus an solutione pene ipius
condepnatois ul liberatione seu absolutione
a condepnatoe occiderit uulnerauit ul de-
robbauit seu spoliauit in comitatu ul in
ciuitate ul burgis ul suburgis pus aliq
ciue3 ul comitatensem pusinu ul aliquem fo
rensem ul posuerit eu in puato carcere
ul incendiu3 aliqd fecerit seu comiserit
ul uineas inciderit ul fructus agri de
struxerit ul depopulauit ul fecerit eu3
redime quocuq3 ul alia graue offensa3
fecerit contra aliquem ciue3 comitatense3 ul
districtuale pusinu ul aliquem forense3
in ciuitate ul burgis ul suburgis ul
comitatu pus ex tuc sit 7 esse intelligatur
exbapnitus 7 condepnatus pena capitis
7 omnia sua bona itelligatur esse publi-
cata coi pus 7 ipo iure habeatur p exba
pnito 7 condepnato de omnib terris submi
ssis ul recomedatis dco coi. Et idem
sit intelligatur 7 obseruetur si aliquis
ex dcis exbapnitis 7 condepnatis aliqua3
ex dcis iniurijs realib itulerit in aliq
bus rebus ul bonis alicuius ciuis ul co-
mitatensis pus existentib etia ex comitatu3
pus. Et q potas 7 capitan cois pe-
rusij 7 quilibet eor ad petitione cuiuscu3q

& ex officio vigore presentis statuti teneatur & de-
beant contra predictos inquirere & eosdem in dictis
penis condempnare & processus expedire infra x
unum mensem a die initiati processus sub pena x
mille libr. den. pro vice qualibet qua fuerint ne-
gligentes, in quibus per suos sindicatores debeat
condempnari de quibus spetialiter & expresse dicti sindica-
tores ex officio ipsorum contra dictos potestates & capi-
taneum inquirere teneatur & eos culpabiles con-
depnare pena dictis sindicatoribus quingen-
tarum libr. den. si fuerint negligentes in predictis
in qua per maiorem sindicum debeat condempnari.
Et ut dictis exbapnitis & condempnatis sic in-
quisitis iuris defensio non auferatur quod pos-
sint ipsi exbapniti & condempnati & eis liceat
personaliter vel per procuratorem comparere respondere & se
defendere secundum formam statuti. Et potestas
vel capitaneus qui talem sententiam tulerit contra
tales iam exbapnitos & condempnatos occasio-
ne alicuius maleficii de predictis intra tres dies
a die late sententie ipsam sententiam vel ipsas sententias per
eos vel alterum eorum late notificare & in pu-
blica forma mictere expensis communis pisarum rec-
toribus pro dicto communi existentibus in quibuscumque
terris & locis subiectis & recomendatis communi pe-
rusii teneatur sub dicta pena mille libr. den. x
de facto eis auferenda ut dictum est. Et quod dicti
rectores infra tertiam diem a die notificationis
predictorum mandatum teneatur & debeat tales
exbapnitos condempnatos pro predictis maleficiis
vel aliquo eorum sicut predicitur & in tali con-
depnatione nominatos in simili pena amputationis
capitis & publicationis bonorum de dicta civitate
terra vel loco communi pisarum subiectis & recomendatis
absque alio processu finaliter condempnare. Et eos-
dem si in eorum fortia vel districtu reperiren-
tur, capere & capi facere & in eos personalem et
realem executionem facere & talem sententiam executioni
mandare cum effectu. Et habeat & lucretur
talis officialis vel rector pro quolibet malefac-
tore quem ceperit in quem personaliter & realiter
executionem fecerit de predictis secundum formam dicte la-
te sententie & eidem officiali solvatur vel pro quo-
libet in quem fuerit facta talis executio quin-
quaginta flor. auri absque alia appodixa vel
mandato. Et si dicti rectores vel officiales in
predictis extiterint negligentes contemptores vel
remissi in dictam penam mille libr. den. per ma-
iorem sindicum communis pisarum condempnetur de quibus
expresse debeat sindicari. Et quotiens

est ut quod quisque iuris in alium statuerit ipse eodem
iure utatur. Et ne universitates predicte in quibus
predicti officiales presunt de huiusmodi ordinamento
mirentur, sed potius pro eorum statu consentiat presens
quod statutum in eorum volumine cum debito vigore con-
scribat et robur eternum habere procurat. Sta-
tuimus & ordinamus quod quicumque condempnatus et
exbapnitus alicuius civitatis terre vel loci subiecti
communi pisarum accesserit ad aliquem dictorum locorum subiec-
torum vel in eorum vel alicuius eorum comitatu & personaliter
vel realiter offenderit aliquem de dicto loco vel ibidem
morantem vel per ipsa loca transeuntem si tali occasio-
ne de dictis terris & locis vel aliquo eorum extiterit
condempnatus quod statim infra tertiam diem a die no-
tificationis facte de predictis et facta fide de tali
sententia lata potestas vel capitaneus communis pisarum talem
sic delinquentem in simili pena debeat condempnare
absque alio processu. Et in eo executionem realem
& personalem facere si talem delinquentem in civitate
vel comitatu pisarum reperiret cum effectu omni negli-
gentia cessante, et habeat & lucretur quinque s.
den. pro qualibet libra eorum que venire fecerit in
communi occasione predicta, pena simili mille libr. den.
si negligentes extiterint eis per eorum sindicatores
auferenda, de quibus expresse debeat sindicari. x
Et que dicta sunt supra de exbapnitis & condep-
natis predictis in dictis casibus & quolibet eorum lo-
cum habeat & plenum sortiatur effectum in omnibus
& per omnia in associatoribus tales exbapnitos ad
huiusmodi committenda & in omnibus & singulis
qui eisdem exbapnitis ad talia perpetranda presta-
rent auxilium consilium vel favorem ita quod simili et
eadem pena per omnia puniatur aliquo non
obstante. Si vero non grave offensam fecerit
talis exbapnitus & condepnatus contra aliquem ci-
vem vel comitatensem vel foresem in comi-
tatu pisarum vel in civitate vel burgis vel subur-
gis, condepnetur & puniatur quadrupli pena
respectu pene qua deberet condepnari & puniri
civis offendens cive in loco in quo facta fu-
isset offensio a tali exbapnito & condepnato. x
Statuimus etiam quod si quis qui iam in preteritum
fuit exbapnitus & condepnatus causa malefi-
cii pro quo possit impune offendi vel pro malefi-
cio pro quo offendens eum deberet puniri et
condepnari in dimidia pene secundum formam statuti
de offendente exbapnitos & sit postea rebap-
nitus & restitutus ex gratia concessa & facta pro com-
muni pisarum, commiserit homicidium in civitate vel
burgis vel suburgis pisarum vel in comitatu ipsius

ciuitatis vel ex in psona et corpore alicuius ciuis vel
comitatensis pusf. condempnetur et puniatur et condep-
nari et puniri debeat pcise pena amputationis
capitis a spatulis ita quod moriatur. ¶ Si vero
mutilauit vel debilitauit alicui ciui vel comitatensi
aliquod membrum vel pcussit ciue vel comitatensem
in facie vel gula cum effusione sanguinis et ex
pcussione signum ppetuo sit remansurum condep-
netur in amputatione et seperatione manus a bra-
chio. ¶ Si vero si aliter offenderit ciue vel comita-
tensem pusinum condempnetur et puniatur pena du-
plici respectu pene qua deberet condepnari et pu-
niri non bapnitus et condepnatus offendens ali-
quem ciue vel comitatensem pusinum. ¶ Et similiter
modo si quis futuro tempore tamen fuit exbapnitus
et condepnatus vel fuit tamen condepnatus pro malefi-
cio commisso et causa maleficii commissi pro quo
maleficio exbapnitus et condepnatus possit im-
pune offendi secundum forma dicti statuti de offen-
dente bapnitos et pro executione pene fuit po-
stea vel erit in carcere comunis pusf. inclusus et
intrusus et immissus et postquam fuit in carcere
inclusus intrusus vel immissus ex gratia generali
vel spali facta et concessa pro comune pusf. in honore
diuine maiestatis vel alia ex causa fuit vel
erit sibi remissa pena et exemptus et liberatus
fuit vel erit de ipso carcere. Et post gratia re-
ceptam et postquam fuit vel fuit liberatus et exep-
tus de carcere commiserit in futurum homicidium
quocumque tempore et in quocumque loco videlicet in ciuitate
vel comitatu pusf. vel ex comitatu pusf. in psona
ciuis vel comitatensis pusini pena amputationis
capitis a spatulis condepnetur et puniatur.
¶ Si vero amputauit seu mutilauit vel debilita-
uerit alicui ciui vel comitatensi pusf. aliquod me-
brum vel pcusserit aliquem ciue vel comitatensem
pusf. in facie vel in gula ex qua pcussione si-
gnum et cicatrix sit in facie remansurum et re-
mansura condepnetur et puniatur pcise pena
amputationis manus a brachio. ¶ Si vero aliter
offenderit ciue vel comitatensem pusinum qualiter-
cumque psonaliter vel realiter condepnetur et puniatur
pena dupplici respectu pene qua deberet condep-
nari et puniri ciuis non talis conditionis of-
fendens alium ciue. *De offendente exbapnitum et condepnatum comunis pusf. existentem vel qui ducetur in fortia comunis pusf. Rubrica.*

·CXXXVI.· Presenti decreto duximus statuendum
quod nemo audeat vel psumat offendere
exbapnitum vel condepnatum vel malefactorem dum
ducetur per familiam potatis vel capitanei vel per
homines castri vel ville seu alterius loci vel bayli-
tores comunis pusf. in fortia comunis vel eum ducentum
ad carcere comunis pusf. vel in ipso carcere. Et si
quis offenderet puniatur duplici pena qua
puniri deberet si alium offenderet qui non esset
exbapnitus vel condepnatus de illo maleficio
vel qua deberet puniri ille qui offenderet illum
qui non esset malefactor et offenderet eum non
in dicto casu quo ducetur sed aliter vel secundum illud
maleficium quod faceret vel pperaret non obsta-
te aliquo exbapnimento de eo facto. ¶ Et si
aliquis offenderit aliquem forensem qui asso-
ciaret aliquem exbapnitum et condepnatum comunis
pusf. vel malefactorem qui forensis vellet defe-
dere talem exbapnitum et condepnatum vel male-
factorem vel qui ei daret auxilium vel fauorem
ad pena aliqua minime teneatur.

De manomundolo et vagabundo offendente aliquem. Rubrica.

Ubicumque manomundolus vel uagabun- ·CXXXVII.·
dus interfecerit aliquem ciue vel comita-
tensem vel districtualem pusinum in ciuitate
comitatu vel districtu pusf. et capi poterit capite
puniatur ita quod moriatur. ¶ Et si aliquis
de predictis pcusserit ita quod de pcussione san-
guis exeat illi pcutienti potestas vel capitaneus
si capi poterit manum dextram faciat amputa-
ri si capi non poterit in pena predicta debeat
condepnari. ¶ Si aut homicidium commiserit
inter se dicti manomundoli vel vagabundi vel unus
alium pcusserit vel aliud delictum unus contra ali-
um commiserit in ciuitate vel districtu pusf.
puniatur ea pena qua puniretur aliquis pe-
rusinus interficiens vel offendens alium pusf.
in pecunia vel psona secundum forma statutorum.
¶ Ille aute qui fieri fecerit a dictis manomu-
dolis seu uagabundis homicidium seu p-
cussione seu aliquod aliud delictum contra aliquem
puniatur ~~pu~~ duplici pena qua deberet
puniri aliquis pusinus qui fecisset dictum
homicidium vel dictam pcussionem alicui i-
tulisset seu aliud delictum commisisset. Et
volumus et ordinamus quod idem sit et teneatur
manomundolus et vagabundus. *De capiente et offendente suum hominem et capiente liberum hominem. Rubrica.*

Nulli domino sit licitum capere seu capi ·CXXXVIII.·
facere aliquem suum hominem vel vasallum

in ciuitate uel districtu pus/ uel offendere in
psona/ nec uitam accipere/ siue membrum aliquod
debilitare/ nec aliqua cognitione sangui-
nis habere/ sed cognitio et punitio sangui-
nis spectet ad potestatem et capitaneum comunis pe-
rusii et quelibet eorum. Saluo quod domini possint
eorum homines seu uasallos capere si reperire-
tur fuisse absentes et se absentasse/ et hoc
cum licentia potestatis uel capitanei. Et qui contra
fecerit/ ducentas libras denariorum nomine pene soluere
teneatur. ¶ Et si aliquis dominus aliquem su-
um hominem/ seu uasallum caperet cum licentia
potestatis uel capitanei eum mictere debeat in
manus potestatis uel capitanei/ et tunc de iure
cognoscatur inter eos per curiam perusinam.
¶ Possint tamen dicti domini capere eorum homines si ipsi
homines aliquem excessum faciunt contra eos uel
eorum bona de quo deberet portare penam/
et potestati et capitaneo uel alteri eorum presentare/
dummodo domini in captione nullum malum
uel detrimentum eis inferat in psonam.
¶ Respicietur tamen dominis supradictis quod de bonis et
rebus hominum eorum seu uasallorum possint uti
sicut sunt soliti/ Et de illis absentibus inte-
lligamus dominos uti posse de rebus eorum/ et
eos posse capere si contra eos excessum face-
ret ut est dictum/ de quibus domini fuerint in
possessione preteritorum homonantia uel preterita de-
bita. Et si tales domini suum hominem quem cape-
ret/ seu capi faceret non presentaret potestati
uel capitaneo ut dictum est ea die uel sequenti
qua ceperit uel capi fecerit soluat talis et
dominus pro qualibet uice et die quo contrafecerit
ducentas libras denariorum. ¶ Preterea quicumque
ceperit uel capi fecerit in aliquo loco ali-
quem liberum hominem et eum tenuerit inuitum
per duas horas sine intru-sione in ali-
quem locum/ ducentas libras denariorum nomine pene sol-
uere/ teneatur. Et si eum intruserit uel
immiserit in aliquem locum et tenuerit in-
uitum per una hora trecentas libras denariorum
soluere teneatur/ Saluo quod predicta non in-
telligantur in illis qui caperet uel im-
micteret/ uel intruderet in aliquem locum suos
filios uel filias uel alios descendentes per
lineam masculinam/ uel alium seu aliam de sua
familia/ uel aliquem qui iuisset ad aliquem
locum ad adulterandum uel stuprandum
uel aliquem qui iuisset causa furandi. ¶ Et sal-
uo quod predicta locum non habeat in officialibus
forensibus comunis perusii temporis in officio existenti-
bus. Saluo etiam semper et reseruato eo quod dici-
tur in capitulo quod loquitur quod potestas et capi-
taneus et eorum familie/ uel aliquis de ipsorum
familiis non possit aliquem detinere in pala-
tio et in carcere nisi pro maleficio occasio-
ne/ cuius deberet aut posset tormentari uel per-
sona puniri et cetera. ¶ Si autem in territorio
alicuius castri uel uille aliquis caperet libe-
rum hominem/ et eum tenuerit uel intruserit
uel immiserit et tenuerit contra formam presentis
capituli sindicus illius castri uel uille in cuius
territorio talis captus et detentus intrusus
uel immissus esset/ teneatur infra tertiam
diem post captionem et detentionem uel intru-
sionem uel immissionem factam domino potestati uel
capitaneo denumptiare/ quod si non fecerit penam
trecentarum librarum denariorum debeat substinere Et
nichilominus de predictis quilibet possit
esse accusator. ¶ Saluo et reseruato quod
predicta non intelligantur nec locum habeant
in meretricibus et aliis mulieribus male condic-
tionis et fame et in furibus siue latronibus
et aliis malefactoribus quos aliquis cape-
ret et in fortiam comunis duceret/ quos malefac-
tores quis caperet et duceret secundum formam
statutorum presentis uoluminis. ¶ Et si de-
nuptiatum uel simpliciter expositum seu dictum fuerit
potestati uel capitaneo ciuitatis perusii uel ma-
leficiorum iudici alicuius eorum et dicti comunis quod
aliquis detineat seu faciat detineri aliquam
liberam psonam contra suam uoluntatem patris
uel matris si patrem uel matrem habuerit et re-
pertus fuerit culpabilis de predictis saltem
per publicam famam siue uicinie uel uicinie
illius psone que diceretur esse detenta/ po-
testas uel capitaneus seu iudex cui ut pre-
dicitur denumptiatum uel expositum seu dictum
fuerit talem sic repertum culpabilem de pre-
dictis punire debeat ut homicidam et tamquam
si homicidium comisisset/ nisi infra quin-
tam diem a publicatione testium nuandam
dictis potestati uel capitaneo seu iudici coram
quo de predictis questio seu lis fuerit uen-
tillata/ talis malefactor psonam que dicere-
tur esse detenta representauerit/ quam representata

p̄status dn̄s potestas uł capitan̄ seu iudex
cora quo fuit questio seu lis restituat eam
p̄stine libertati ⁊ patri uł matri si patrem
uł matrē habuit ꝯtradictione aliqua non
obstante. Et de predcis possit et debeat in
quiri p dcos dnos potatem ⁊ capitan̄ et
quelibz eoꝝ ⁊ eoꝝ ⁊ cuilibz eoꝝ iudicez ma
lefitioꝝ ⁊ cuilibz eoꝝ publice ⁊ secrete ad
petitione cuilibz petentis. ¶ Et ꝯt talia ꝯ
malefitia comictentes ⁊ comicti facietes ta
in pcedendo ⁊ cognoscedo ꝙ etia in puniedo
locum habeat ⁊ penitus obs̄uetur omia
statuta ⁊ ordinameta loquetia de homicidijs
⁊ comictentibz homicidium ⁊ de testibz re
ceptis ⁊ recipiendis sup homicidio / non
obstantibz aliquibz statutis ⁊ ordinametis
spalibz uł gnalibz que in ꝯtrarium loquere
tur / et maxie statuto qđ loquitur de in
quisitionibz. ¶ Nec uitietur uł impedi
atur pcessus fiendus occasione predicta
eo ꝙ inquisitione fienda locus ubi dice
retur esse detecta psona no esset appositus
cu talia fiat ut plurimu in occulto. ꝯ.
¶ Et si talis malefactor esset p aliquo
alio malefitio exbapnitus / capite puni
atur / ita ꝙ moriatur.

De famulo dnm̄ suum offendente. Rca.

·Cxxxviiii· ¶ Si quis famulus uł s̄uiens uł stati
cer alicuius occiderit uł interfecerit
dnm̄ suu cu quo moraretur / capite pu
niatur. ¶ Si uo ipm̄ pcusserit ⁊ ex per
cussione sanguis exiuerit / sibi manus
dextra debeat amputari / Sz si ex pcussio
ne sanguis no exiuerit / uł aliꝰ ipm̄ of
fenderet / puniatur pena dupli eꝰ quo pu
niretur si aliu pcussiss uł offendisset.

De offendete potatez seu dnz alicuꝰ terre
subposite coi pus̄ datu p coe pus̄ / uł eius
officiales. Rca.

Cxl. ¶ Si aliquis de aliqua ciuitate uł ca
stro / uł habitator alicuꝰ ciuitatis
uł castri / que uł qđ esset supposita uł sup
positu coi pus̄ / offenderet potatez seu
dnm̄ uicarium seu uł militez / uł castel
lanum / uł capitan̄ illius ciuitatis uł ca
stri uł alicuꝰ uniuersitatis qui dabitur
ei p coe pus̄ / uł eius iudicem uł notariu ipis
existentibz in offitio dce terre / uł in sindicatu
eiusdem potatem uł iudicem uł notariu uł ali
quem de predcis supius noiatis / interfecerit
capite puniatur / ita ꝙ moriatur. ¶ Si aut
aliquē eoꝝ pcusserit iniuriose et de pcussi
one sanguis exiuit / manus dextera pcuti
enti debeat amputari / et si haberi no po
terit / in dca pena debeat exbapniri ⁊ ꝯdep
nari ⁊ omia sua bona deueniat in coe pe
rusij. ¶ Si uo pcusserit sine sanguinis
effusione cu aliquo gne armoꝝ in du
centis libr̄ den̄. Et si sine armis in Cen
tum libr̄ den̄ puniatur. ¶ Si aut in
terfecerit uł aliꝰ offenderit aliquē dom
cellum / beruarum uł familiarez dci potatis
capitanei seu castellani uł dni uł ali
oꝝ supius noiatoꝝ / puniatur sicut pu
niretur p malefitio qđ comiserit aliqs
pusinus offendens aliquē pusinu s̄m
forma statutoꝝ.

De maledictis filijs proprios paretes
iniuriatibus. Rca.

¶ Cum leges ⁊ iura no solu offesores ·Cxli·
paretum esse filios erubescant / sed
eis p filios omez obedientia ac reuerētia
adhiberi pcipiat. Statuimus ꝙ si aliqs
filius uł alius descendens tam neqꝫ exi
stat / ꝙ patre uł matre uł aliu ascenden
tem p linea masculinaz uł femininam
modo aliquo uerberaret uł pcuteret / uł
ei ꝯtumelias inferret sine ferro cu san
guinis effusione uł sine sanguinis ef
fusione no interueniete morte uł me
bri debilitatoe uł mutilatoe / de quo sim
plici ⁊ nudo uerbo patris uł matris ꝯ
uł alterius ascendetis offensi credatur / tri
bus annis ex̄ ciuitate ⁊ districtu pus̄
p potatem uł capitan̄ debeat relegari /
seu ad ꝯfinia ex̄ ciuitate ⁊ comitatu pe
rusij micti / aut p quinquenium i carcē
ribus pus̄ cu ꝯpedibz detineatur. Et de
altera istaꝝ penaꝝ imponeda tali filio
uł alij descendenti sic delinquenti sit in p
uidentia potatis uł capitan̄. Et potas
uł capitan̄ qualitate psonaꝝ ⁊ offen
sam ꝯsideret in predcis / et extuc tam
crudelis filius uł alius descendens a bo

nis & hereditate paterna vl alteri ascendentis p
offensi puetur adeo q dco filio vl descendenti
nullus detur regressus vl recursus ad bona &
hereditatem ascendentis offensi siue sit ascen-
dens p lineam masculinam siue femininam
si talis ascendens offensus voluerit. Bo-
na uo & iura filiorum vl descendentium sic deli-
quentium castrensia & qsi castrensia & aduenticia
vl de quibus potestas ad dcos filios vl alios desce-
dentes ptineret merito tales filij vl descen-
dentes p linea masculina pdant & pleno iu-
re ad parentem p lineam masculinam offensi
deueniat ita q de eis possit libere testari et
alienationes facere sicut de alijs suis bonis.
Si autem contigerit aliquo tempore patrem vl ma-
trem vl aliu ascendentem p quacumque lineam
tam indignum filium vl aliu descendentem he-
redem instituere vl ei aliquid quocumque titulo
legare seruetur uolintas testantis ad que
omnia & singula seruanda & executioni mandanda
pcise spali vinculo iuramenti potestas & ca-
pitaneus teneatur. Et teneatur dum-
orem formam pmulgare si pater vl mater
vl alius ascendens p quacumque linea uoluerit.
Et de predictis teneatur facere inquisitionem
singulis mensibus. Et si potestas & capitaneus
predicta no faceret & no obseruaret centum
libr den p quolibet eorum soluere teneantur.
Et si filius vl alius descendens p qua-
cumque linea infra plibatum tempus vl etiam
ante contigerit penituerit commissorum in patre
vl matre vl alium ascendentem p quacumque
lineam. Et pater vl mater vl alius ascendens
offensus ex quacumque linea sit cum maxima
instantia filio vl alij descendenti qui fecerit
offensam petierit indulgentiam paterna seu ma-
terna pietate commotus potestas & capitaneus
possit & debeat in omni casu pntis capituli
talem filium vl aliu descendentem restituere
et ei possit & debeat ueniam impartiri et qd
iusserit vl pnuptiauerit possit tollere suo
iudicio iuxta volintate parentum & tunc
cessent omnes & singule pene predicte. Et
totum in hoc capitulo contentum in prudentia
potestatis & capitanei & cuiuslibet eorum debeat
remanere. Et predicta vendicet sibi locum
tam in legitimis q in no legitime natis
emancipatis & no emancipatis & in alijs
descendentibus ut supius dictum est. De

penitentes parentes no alantur ab eis et
emancipentur inuiti. Rubrica.

Filium vl nepotem vl alium descendentem qui ·cxlii·
patrem vl matrem vl auum paternum
vl alios parentes vtriusque sexus pcusserit vl
in futurum pcutiet vl ei iniuriam faciet a bonis
& alimentis & omni comodo paternis maternis
vl auitis vl alterius parentis offensi volumus
puari si offensus voluerit. Cum pater
mater vl auus no cogatur vl cogi possit per
potestatem vl capitaneum vl aliquem officialem comunis
perusij sub pena centum libr den ad pstandum
vl dandum dco filio vl nepoti vl alij descendenti
aliqua alimenta nisi put de ipsius patris ma-
tris vl aui vl alterius parentis offensi pro-
cesserit volintate. Et q tales filij vl nepo-
tes vl alij descendentes qui essent in potestate p-
cussi vl aliter offensi seu iniuriam passi possint
& cogi p patre & auum vl aliu parentem pcussum
vl aliter iniuriam passum vl offensum emancipa-
ri ad volintate patris vl aui paterni seu al-
terius ascendentis hentis in potestate no obstante
si dictus filius vl nepos vl alius descendens
pcutiens vl aliter offendens noluerit vl no
consenserit se emancipari & paterna vl auita
vl alterius parentis potestate relapsari. Et po-
testas & capitaneus & quilibet eorum tales emanci-
pationes admictat ad petitione patris vl
aui vl alterius parentis pcussi vl aliter offe-
si aliquo no obstante sub pena centum libr
den p quolibet eorum & realiter & psonaliter cogat
tales filios & nepotes & alios descendentes
tales emancipationes recipere. Et si talis
filius vl nepos vl alius descendens fuerit ci-
tatus ex parte potestatis vl capitanei semel
vl bis & pheroriae ut ueniat ad recipiendum
emancipationem et no uenerit p emancipato
talis filius vl nepos vl alius descendens
protinus habeatur & sit ipso iure.

De uocante aliquem ad alia curia q perusina. Rubrica.

Nemo de ciuitate vl comitatu perusij aude- ·cxliii·
at uocare aliquem ciuem vl comitatensem
perusinum ad alia curiam q ad curia perusina
p aliqua causa mota vl mouenda nec aude-
at dare vl concedere ius alicui ad hoc ut vo-
cetur contrafaciens potestas & capitaneus auferat
pene noie Quinquaginta libr den. Et si dictam
penam soluere no poterit auferat ei quantum plus
poterit usque in dictam quantitatem. Et in-
super in defectum dicte penae faciat forbap-
niri & insuper cogat eum amplius no pcedere
ad aliam curiam qua penam si potestas & capitaneus

auferre neglexerit de suo eadem pena solue
teneantur. Item si aliquis impotes ad so
uendum dictam penam vocaret aliquem ciuem uel
comitatensem ad alia curia et aliquis ciuis uel
comitatensis presumpserit daret ei auxilium consilium
uel fauorem supradictam penam quinquaginta libr.
den. debeat substinere. Item quod notarius qui
sciens scripserit citationem quando aliquis cita-
retur ad alia curia soluere debeat supradictam pe-
nam. Excipimus clericos uel laycos in causis
matrimonialibus et usurarum. Si aliqua non
persona de ciuitate uel districtu pist. uel aliunde
habens possessiones et res in ciuitate comi-
tatu uel districtu pist. traxerit per se uel alium
cui iura cessisset contra formam indulgentiarum con-
cessarum seu priuilegiorum concessorum communi pist. a sum-
mis pontificibus in aliqua curia extra districtu
pist. aliqua persona potestas uel capitaneus tene-
atur ei auferre pene nomine centum libr. den.
et insuper ipso iure debeat perdere rem de qua
aliam mouit questionem. Et si quis ali-
cui ius cessit de aliqua re occasione cuius
traheret aliquem ex districtum pist. ad aliqua
curiam puniatur in ducentis libr. den. et omnes
res possessiones et bona que et quas habet
in ciuitate comitatu uel districtu pist. Ille qui
traxerit aliquem ex districtum pist. uel iura
cederet alicui rei occasione cuius ad aliquam
curiam aliquis traheretur potestas et capitaneus
dari facere teneatur illi qui extractus fuerit
ex districtum pist. ad aliqua curiam et eum
in possessione ipsorum bonorum et rerum defendere
teneatur. Quicumque non traxerit potestatem
uel capitaneum uel commune pist. ad aliqua curia ext.
districtum pist. perdat omnia sua bona et ea
deueniat in commune pist. Et hoc capitulum sit pre-
cisum ita quod corrigi non ualeat nec mutari.
Et si potestas uel capitaneus uel aliquis ex priori-
bus artium ciuitatis pist. proposuerit in con-
silio quod dictum capitulum tollatur uel suspendatur
quilibet eorum quingentas libr. den. soluere te-
neatur. Et tantundem qui arengauerit et dixe-
rit consulendo. Statuimus insuper quod si ali-
quis extraheretur ex iurisdictione communis pist.
ad aliqua curia occasione quacumque per sindi-
cum communis pist. expensis ipsius communis plenarie
defendatur. Item si aliquis uel aliqui
laycus seu layca subiectus uel non subiecti prin-
cipaliter in ciuilibus et criminalibus iurisdict.
et dominie potestatis et capitanei communis pist. traxerit

aliquem aliqua occasione ad aliam curiam quam ad curi-
am prisinam salua potestatis et capitanei uel aliorum
officialium communis pist. potestas et capitaneus debeant
et teneantur mittere ad terrafines quos uoluerint
seu ponere in compedibus et tenere quantum uoluerint
et consanguineos quos uoluerint illius uel illorum
non subiecti uel non subiectorum layci uel laycorum
extrahentis uel extrahentium aliquem uel aliquos
ad aliam curiam et similiter cogat laboratores illius
uel illorum non subiectorum quod eorum bona seu de ipsis
bonis ulterius non debeat laborare. Et si ali-
quis uel aliqui predictorum non subiectorum qui ex-
traxerit uel traxerint aliquem ad aliqua curiam
ut dictum est deberet habere aliqua prouisionem
uel prouisione a communi pist. per formam statuti
populi pist. loquentis de dicta materia illam prouisi-
onem perdere debeat et ipsam a communi pist. am-
plius non habere. Et si potestas et capitaneus pre-
dicta que in dicto capitulo continetur non fecerint
et ad hoc faciendum fuerint negligentes quili-
bet eorum communi pist. soluere debeat nomine pene
centum libr. den. Precise quoque decerni-
mus statuendum quod si quis laycus non sub-
iectus iurisdictioni communis pist. aliqualiter et
ex quacumque causa ciuili uel criminali predictis
annexa citauerit requisiuerit uel traxerit contra for-
mam priuilegiorum indultorum communi pist. per sanctam
romanam ecclesiam per uniuersam solam citationem
aliquem subiectum iurisdictioni communis pist. ad
aliam curiam quam ad curiam dominorum potestatis et capi-
tanei et suorum officialium et aliorum officialium
communis pist. uel citauerit ex aliqua causa pote-
statem uel capitaneum uel aliquem officialem ciuilem
predictorum coram aliquo iudice nisi tantum coram
officialibus communis pist. uel processum contra predictos
uel aliquem predictorum fecerit nisi talis citans
uel uocans publice processum faciens contra aliquem
suppositum iurisdictioni communis pist. siue potestatis
uel capitaneum uel aliquem ex officialibus suis uel
aliquem eorum in publico et generali consilio uene-
rit infra triduum uel saltem in consilio populi et
cum effectu remiserit et cassauerit dictum
processum siue renuntiauerit dictis citationi-
bus et requisitionibus factis de predictis et
quolibet predictorum quod omnes laboratores et in-
quilini et coloni uel alii quocumque nomine cen-
seantur stantes uel habitantes siue laborato-
res de possessionibus domibus et rebus eorum po-
sitis et sitis in ciuitate et districtu pist. pre-
cise compellantur ad restitutionem ciuilibus dampni

& extimationis iniurie quia dictus vocatus no-
luerit dicere & extimare proprio iuramento, et
per quemlibet officiale curie pistorine compellatur
tamquam si esset obligatus ex instro confessionato.
Et nichilominus per potestatem & capitaneum
qui pro tempore fuerint quilibet pre-
dictorum laboratorum & inquilinorum & aliorum sta-
tium vel habitantium in possessionibus vel rebus
predictorum vel alicuius eorum condempnari debeat pro
quolibet capitulo & qualibet vice in decem libr.
den. et postquam fuerint condempnati dictis condep-
natis omnis conversio seu conversatio denege-
tur sicut exbapnitus communis pist. pro malefi-
cio & enormi delicto, ita quod possit a quo-
cumque impune offendi. Et dictum capitulum sit
precisum in qualibet parte sui, ita quod non
possit corrigi vel mutari per aliud aliquod sta-
tutum vel per alia reformatione consiliorum si-
ve rectorum, sed sicut littera iacet omni extraneo
intellectu remoto imperpetuum debeat inviolabi-
liter observari. Et si potestas vel capitaneus
dictum capitulum non servaverit integraliter cum ef-
fectu in qualibet sui parte, quilibet non observans
puniatur pro qualibet vice in centum libr. de-
nariorum pist. & ab ipso non observante per sindicatum
communis pist. de suo salario tempore sui sindica-
tus exigatur et sindicus teneatur non
observantem in predicta quantitate condempnare.
Et si non condempnaverit eum, puniatur quilibet
sindicorum in centum libr. den. & tamquam exbap-
niti donec solverint predictam quantitatem pe-
cunie possit impune a quocumque in persona
offendi. Et de predictis & quolibet predictorum
non possit absolui per aliquod statutum vel ali-
quam reformationem consiliorum communis & populi pi-
stor. sive congregatione rectorum vel etiam par-
lamenti. Et si facta fuerit absolutio ipso iu-
re nullius sit valoris & valeat in pre-
sentibus, pendentibus, preteritis & futuris et
extunc. Et teneatur capitaneus quo-
libet die sabbati ut fiatur legi facere per unum
ex notariis suis & publice bapniri in
scalis palatii pro uno exbapnitoribus communis
pist. Et si aliquis lapsus ex curiam
pistoriam querimonia aliqua posuerit de
aliquo pistorino civitatis vel comitatus et
districtus pist. in aliqua causa civili &
vel criminali & redire noluerit & litigare
coram curia pistoria infra tertiam diem post ci-
tationem impune possit redire & causa sua
terminetur coram curia pistoria secundum formam iu-
ris civilis & canonici & statutorum populi pist. pre-
scriptione temporis aliqua non obstante.

De condempnato pro maleficio qui conquererit ad aliam curiam quam pistoriam. Rubrica.

Quicumque condempnatus vel in futurum condempnandus .c.xliiii.
pro maleficio aliquo quod fecerit si depo-
suerit querimoniam ad aliam curiam quam ad curi-
am pistoriam vel alius pro eo, quingentas libr. de-
nariorum pene nomine communi pist. solvere teneatur et si sol-
vere non poterit dictam penam omnia bona que
habuerit communi pist. publicentur & insuper pona-
tur in perpetuo bapno de quo exire non vale-
at nisi solverit dictam penam. Et si aliquis
dederit ei auxilium consilium vel favorem quod ille
vadat ad aliam curiam quam ad curiam pistoriam
eadem pena debeat sustinere, et si potestas
& capitaneus eum vel eos non condempnaverint dictam
penam de eorum salario communi pist. solvere tenea-
tur.

Contra receptatores exbapnitos. Rubrica.

Si castrum vel villa aut aliqua specia- .c.xlv.
lis persona receptaverit vel retinuerit
aliquem exbapnitum pro maleficio per manomi-
dolum vel assassinum vel malefactorem vel
alium qui publicum crimen commisisset occidendo
vel percutiendo cum sanguinis effusione vel eis
seu alicui eorum daret consilium potestas & capi-
taneus teneatur eis auferre si fuerit castrum
ducentas libr. den., si fuerit villa centum libr.
den., si fuerit magnas vel de prole milita-
ri ducentas libr. den., et si fuerit popularis &
centum libr. den. pro vice qualibet solvere
teneatur. Et hoc intelligatur post condempna-
tionem factam de predictis vel aliquo predic-
torum & dictas penas & bapna auferre pote-
stas & capitaneus teneatur quorum medie-
tas sit communis & alia medietate habeat ac-
cusator vel denumptiator. Et quod sindici ca-
strorum & villarum comitatus pist. teneatur et
debeat tales receptatores denumptiare secundum
quod tenetur & debet denumptiare homicidia
& percussiones sanguinolentas cum ferro, sub
pena & ad penam ducentarum libr. den. pro quoli-
bet sindico cuiuslibet castri. Et centum libr.
den. pro quolibet sindico cuiuslibet ville. Et